

DIRVA

Nr. 130

LAPKRITIS - NOVEMBER 13, 1963

Cleveland, Ohio

NIKITA PREZIDENTO RINKIMUOSE

ARTĖJANČIUOSE JAV PREZIDENTO RINKIMUOSE ŽODĮ GAUS NE TIK EILINIAI BALSUOTOJAI, BET IR CHRUSČIOVAS... NES NUO JO PRIKLAUSO, AR PREZIDENTAS GALĖS SAU UŽSIDĖTI TAIKOS IŠGELBĖTOJO AUREOLĘ. - TAI SUPRATO PRIEŠ KURĮ LAIKĄ SENATORIUS GOLDWATERIS, O DABAR LIUDJA INCIDENTAI PLENTE Į BERLYNĄ.

Tokia antraštė gali pasirodyti kiek ekscentriška. Aš, žinoma, nelaukiu, kad Nikita Sergejevičius Chrusčiovas atvyktų iš Kremliaus pasakyti porą gerų žodžių už tą ar kitą kandidatą, ar kad jis norėtų įsigyti JAV pilietybę tam, kad galėtų savo vienu balsu nusverti vieno ar kito kandidato išrinkimą. Dalykas yra daug rimtesnis. Senatorius B. Goldwateris, kol kas pirmąją respublikonų kandidatą prezidentus, jau kelis kartus pareiškė, kad prezidento J.F. Kennedy per rinkimų galimybės didele dalimi priklauso nuo Chrusčiovo. (Visai neseniai New York Times laikraštyje tai pakartojo James Reston). Mat, Goldwateris eity į rinkimus kritikuodamas dabartinės administracijos politiką ir reikalaujamas apsaugoti atskirų valstybių teises, į kurias kėsinais federalinė valdžia. Daugiau 'liberalūs' respublikonų galimi kandidatai, kaip Rockefelleris ar Nixonas mažiau kritikuos vidaus politiką, o daugiau turės remtis užsienio politikos temomis. JFK į tą kritiką galės atsikirsti: O vis dėlto mano dėka jūs turite ir taiką ir gerbūrį.

Reikia pastebėti, kad prezidentas Kennedy spiria kongresą dar šiais, o vėliausiai ateinančių metų pradžioje, priimti gerokai sušvelnintų įstatymų eilę, pasiprie-

Vytautas Meškauskas

šinančių rasinei diskriminacijai. Prezidentas nori, kad tie įstatymai būtų galimai anksčiau priimti ir rinkimams atėjus užmiršti baltųjų balsuotojų. Dėl to jis sutiko mažiau spausinti mokesčių sumažinimo klausimo išsprendimą. Mat, ūkinė būklė šiuo metu yra nebloga (automobilių gamyba užpildė savaitę sumušė 1955 m. rekordą) ir perspektyvos laikomos neblogomis. Prieš pat rinkimus priimtas ar atmetas mokesčių sumažinimas turėtų veikti į mokesčių mokėtojų: žiūrėkit, koks geras prezidentas, jis sumažino -- ar norėjo sumažinti mokesčius!

Blogiau sutaktos reikalais. Čia daug kas priklausys ne tik nuo paties prezidento ir kongreso, kuriame daugumą vis tik turi demokratų, nusistatymo, bet ir nuo Chrusčiovo! Užtenka jo vieno žodžio, kad prezidento teigimas apie amerikiečių - sovietų santykių pagerėjimą pasirodys esąs neteisingas ir bus vandeniu ant respublikonų rinkiminės propagandos miltino.

Kad taip gali atsitikti, įrodo paskutiniai įvykiai plente iš Berlyno į Vakarų Vokietiją. Aš jau plačiau aprašiau spalio 10-12 d. incidentą savo str. 'Aukos tai-

kos aukurai'. Pereitą savaitę incidentas pasikartojo ir kaip jis pasibaigė, yra dvi versijos. Washingtonas teigia, kad sovietai nusileido, o Chrusčiovas Time žurnalo į Maskvą nugalbentiems amerikiečių kapitalizmo atstovams teigė priešingai, -- kad amerikiečiai nusileido.

Iš tikro buvo taip. Įsigalėjo neramios paprotys, kad vakariečiai, gabendami savo karių į Berlyną ir iš Berlyno, sovietams pranešdavo vilkstinėje keliaujančių karių skaičių. Ir net leisdavo juos sovietams suskaityti. Tai buvo taikoma tik didesniems transportams. Po spalio 10-12 incidento, amerikiečiai spalio 29 d. pranešė sovietams, kad ateityje didesnių vilkstinių karių išlips iš autovežiminių ir leis save suskaityti kaip iki šiol. Tai taisyklė tačiau nebus taikoma toms vilkstinėms, kuriomis keliauja mažiau kaip 30 karių. Patirti, kaip tas atrodys praktikoje, amerikiečiai pereitą savaitę paleido vieną vilkstinę, kurioje buvo tik 20 karių ir 24 šoferiai. Sovietai atsisakė ją praleisti, jei kariai neišlips. Amerikiečiai atsisakė išlipi, jie atsisakė ir atidaryti sunkvežiminių užpakalines duris (tailgate), kad taip leidus suskaityti. Tada sovietai paprašė, kad keičiaują sunkvežimiais ateitų į sunkvežiminių galą ir jie taip galėtų juos suskaityti. Tas buvo padaryta ir vilkstinė buvo praleista. Kas laimėjo? Sunku pasakyti, nežinant tikrųjų tokių Chrusčiovo žingsnio motyvų. Viena aišku, kad Chrusčiovas tuo incidentu pasinaudojo, kad pagąsdintų pas jį tada viešėjusius amerikiečių kapitalistus asmeniškai, o per spaudą ir visą pasaulį, kad tas konfliktas ką tik neišsivystė į pasaulinį karą.

Žinomiausias britų kremlinologas Edward Crankshaw, analizuodamas galimus Chrusčiovo motyvus, tarp kitko pastebi, kad kalbos apie 'Maskvos dvasią', (kurioje buvo pasirašyta Maskvos sutartis apie tam tikrų atominių bandymų uždraudimą), yra tikra nesąmonė, nes sovietai pasirašė Maskvos sutartį ne kokios nors geros dvasios vedami, bet tik ieškodami sau realios naudos. Ir dabar incidentai kelyje į Berlyną yra neatsitiktiniai dalykai. Crankshaw išskaičiuoja septynis galimus motyvus. Jų septintasis skamba: Generaly, to indicate that it is he, Kruschev, who controls the pace of events, and nobody else. (Bendrą, jis norėjo pabrėžti, kad jis, Chrus-

Chicagoje įvykusiame Tautų Festivalyje lietuvių skyriaus rengėjos ir svečiai. Sėdi iš kairės: Ramunė Brazytė, Dalia Tallat-Kelpšaitė ir Julija Pleinytė. Stovi: Aldona Kudirkienė, Gražina Musteikytė, Zuzana Juškevičienė, LB Centro valdybos pirm. J. Jasaitis, Dalia Koklytė, Ginta Vaitkutė, Milita Lemanaitė, V. Noreikos nuotrauka

LIETUVIAI TAUTŲ FESTIVALIJE CHICAGOJE

Mc Cormick rūmuose vykusiam Tautų Festivalyje, kurį surengė YMCA ir kuriame dalyvavo 35 tautinės grupės. Lietuvą atstovavo skautės.

Festivalyje tautinės grupės turėjo įrengti tautiniam stiliumi kambarius. Lietuviai parodė seklyčią, kurią įrengė ir meniškai apipavidalino vyr. sktn. Z. Juškevičienė, talkinama skautių filisterių. Be tautodailės darbų seklyčią puošė lietuvių dailininkų A. Rūkštelės ir V. Petravičiaus paveikslai. Be to, buvo parodyta veik visa iševijoję leidžiama periodika ir dienraščiai.

Maisto skyriumi rūpinosi filisterė Dalė Talat Kelpšaitė su agronomu Talat Kelpšienę. Maisto skyriuje lietuvių lenktyniavo su baliiais latviais.

Abiejuose skyriuose budėjo --

ekspozitus aiškino ar lankytojus vaišino, skautės filisterės, pasiūšiosios tautiniais rūbais, visus savo jaunatve ir kostiumų grožiu bežavinčios: A. Avižienytė, Milita Lėmanaitė, Dalė Koklytė, Aldona Sidzikauskaitė-Kudirkienė, Ginta Vaitkutė, Gražina Musteikytė.

Seklyčioje sėdėjo ir plačias, puošnias juostas audė Kernavės tunto skautės: Julija Pleinytė, Ramunė Brazytė. Festivalio lankytojų būriai gausiai lankė lietuvių skyrių ir su pasigėrėjimu stebėjo šias dvi jaunas audėjėles, kaip vikriai jos rinko raštus ir šaudyklėle mikliai šaudė. Lankytojai domėjosi ir kitais ekspozitais: Juškos kelių tomų dainų rinkiniu, lietuvių enciklopedija ir t.t.

Lankytojų tarpe matėsi daug intelektualų, išsiskyrusių iš kitų kultūriniais klausimais. Matėsi daug studentų, į Ameriką atvy-

kusių pagal valstybinį studentų pasikeitimo planą. Išskirtinai daug matėsi švedų ir vokiečių, buvo gausu ir estų. Lankytojų eilėse matėsi ir lietuvių, buvo atvykusių ir iš Visconsino. Visi festivalio dalyviai turėjo progos pamatyti, kaip tautos jungiasi kultūriniais ryšiais ir bendradarbiauja, o taip pat paragauti skaniausių tautinių patiekalų.

Lietuvių skautės-filisterės jau keli metai iš eilės atstovauja lietuvių šio pobūdžio parodose. Medžiagą parūpino ALB pirmininkas J. Jasaitis.

Lietuvių dalyvavimą festivalyje finansavo A. Juškevičius, buvęs L. B. Cicero Apylinkės Bendruomenės pirmininkas.

Ekspozitus skolino: dr. J. Adomavičius, D. Kybartienė, Stangenbergienė, M. Šimkienė ir aukščiau išvardinti dailininkai paveikslus. (k)

Šiandien ir rytoj

EUROPOJE ir Amerikoje gyventojai negali skystis blogu gyvenimu. Net ir Rytų Europoje, jei komunistai nebūtų įgyvendinę savo netikusią sistemą, padėtis būtų pakenčiama. Tačiau visai kitaip yra Azijoje, Afrikoje ir Pietų Amerikoje. Čia nebekyla klausimas, kodėl trūksta maisto, bet tik tenka ieškoti galimybių kaip kovoti su bado.

Šiandien mūsų planetoje žmonės kultivuoja 70 milijonų kv. km. žemės. Bet dar yra 78 milijonai kv. km. nedirbamos žemės (dykumos ir stepės), kurios netinka maisto auginimui. Bet svarbiausia problema ta, kad tik šimtą tūkstantoji dalis dirbamos žemės yra reguliariai drėkinama.

Tai baisūs skaičiai, žinant, kad greitai žemėje bus 6 milijonai žmonių ir nuo to momento jų skaičius dauginsis astronomiškais skaitlinėmis. Tai reiškia, kad kasdien vis daugiau ir daugiau atsiras naujų būrynių maitinti. Ir jei nenorima matyti mirštant badu tūkstančius naujagimių ir kad milijonai vaikų būtų pasmerkti mirčiai, reikia dykumas ir stepes paversti dirbama žeme. Tai nesunku, jei bus panaudota atominė energija, kuri iš pabaisos pasidarytų gerąją jėgą.

Vien tik Saharos dykuma Afrikoje prilįgsta JAV plotui, o oazių, kur būtų vandens ir žalumynų, nedaug. Bet su atominė energija galima būtų visą Saharą paversti į milžinišką oazę. Tam reikalingas tik vienas elementas -- vanduo. Ir tas vanduo reikalingas ne vien Saharai, bet ir kitoms dykumoms, kurios apsuptos dideliais vandenynais, bet kurių vanduo dėl sūrumo netinka augmenijai.

Šiuo metu vienai vokiečių-amerikiečių tyrimų organizacijai pavyko su atominės energijos pagalba iš jūros vandens pagaminti didelį kiekį gėlo vandens. Ateity gamyba atsieis pigiau. Tyrimai yra gerame kelyje. Ieškoma ne tik gėlo vandens, kuris drėkintų dykumas ir stepes, bet ir tokio vandens, kuris būtų "turtingas" mineralais ir jo gamyba pigiai atsieity.

Koweite, prie Persijos, buvo padarytas bandymas, kuris laikomas pasisekusiu. Naudojamas žemės drėkinti vanduo turėjo cheminių druskų ir vienas jo litras padidino derlių šešis kartus daugiau, negu laistant tokiu pat kiekiu paprasto vandens.

Atominės energijos dėka iš vandenynų pagamintas gėlas vanduo galės pasiekti bet kurią vietą mūsų planetoje ir padės žmoniui išsigelti nuo bado. Su naujais dirbamos žemės plotais bus galima lengvai išmaitinti dar vieną milijoną žmonių.

Aišku, visų tų projektų realizavimai tolimi ir nėra tikra, kad juos pavyks įgyvendinti. Bet bandymai duoda vilties, kad kai kurios dykumos galės pasidaryti derlingais plotais ir duoti žmoniui maisto. Aišku, tos programos realizavimas pareikalaus didelių išlaidų, bet ši kaina žmoniui nebus per didelė, jei ji nori išlikti gyva ir rytoj.

"PARAUDONAVUSIŲ" Amerikos lietuvių grupė, viešėjusi Lietuvoje, netoli Kauno aplankė "Raudonosios vėliavos" kolchozą, kurio pirmininkas svečiams suruošė pietus.

-- Tai tikra puota, -- pasakė vienas svečių, norėdamas pagirti kolchozo vadovybę. -- Prisipažinsiu, kad aš niekad taip gerai nevalgiau!

-- Aš irgi, -- pašnibždėjo jam į ausį kolchozo pirmininkas.

(vg)

-- Jei tu mus dažnai sulaikinėsi, mes niekad nieko nepasieksime!...

Dr. J. Griniaus "Mano viešnage Amerikoje" perskaičius

Jonas Jaškauskas

Juozas J. Bachunas, išleisdamas dr. J. Griniaus pasisakymus apie jo viešnage Amerikoje, savo įvado žody sakė: "Kritiškas žodis, išreikštas giliu ir neme-luotu nuoširdumu, yra brangintinas iš kiekvieno žmogaus". "Nevisi esame tose pačiose sąlygose ir aplinkybėse subrendę. Skirtingos gyvenimo sąlygos suformavo ir skirtingas pažiūras bei pasaulėžiūras". Tai leidėjo mintis, su kuria kiekvienas turėtų sutikti, priimti ir pritaikyti savo pačių bei artimųjų vienminių išgyven-tiams laikams ir veiksams. Ar suprato šią mintį, ypač antrąją jos dalį, viešnagės aprašymo au-toriaus, tenka suabejoti, nes iš ap-rašymų kaip tik kyšo toji skir-tingose aplinkybėse įgytoji gyve-nimo įtaka ir išdava.

Paviešėjęs apie keturis mėne-sius Amerikoje ir Kanadoje, jis la-bai drąsiai ir griežtai apspren-džia žionykštį, ne tik lietuvių, bet ir amerikiečių bei kanadiečių gy-venimą, madas, tvarką ir kt. Skaitant jo įspūdžius, taip ir pri-simena tas laikas, kai prieš 14-15 metų atvykę į šį kraštą labai kritiškai, net skeptiškai žiūrė-jome į senųjų Amerikos lietu-vių ir net lietuvių gyvenimą, papročius, jų kalbą, apsi-rengimą ir t.t. Tai irgi buvo paseka mūsų skirtingų gyvenimo sąlygų, suformuotos skirtingos pažiūros. Tada mes savo kritikomis nenorėjome senųjų lietuvių išsivijai pakenkti, o tik jai pasitarnauti. Manau, kad ir dr. J. Griniust o pa-ties siekia.

Tačiau kai pagyvenome čia 15 metų, dabar prisimindami savo kritiškas pastabas, daugeliu at-vejų turime prisipažinti klydę.

Skaitydami dr. J. Griniaus vieš-nagės įspūdžius, randame dau- tuoliaikinių savo minčių, matytų vaizdų, bet patirtų pergyvenimų.

Išlipus iš laivo ar lėktuvo, ge-radarai Amerikos lietuvių suda-rytų garantijų dėka, dar nespėjus dorai atsigausti nuo jūros ligos ir tik pajutus po savo kojomis sve-tingos Amerikos žemę, mums bu-vo neaišku, kodėl lietuviškose pa-rapijose sakomi angliški pa-mokslai, jų mokyklose mažai ski-riama laiko lietuvių kalbai, kodėl

jaunimas kalba anglų "bajoriš-ka", anot dr. J. Griniaus, kalba, kodėl organizacijų parengimuose neapsieinama be dešrų su kopūstais ir daug kitų mums į akį kri-tusių smulkesnių ir stambesnių netobulumų, kurie mums tada at-rodė taip, kaip šiandien atrodo dr. J. Griniui.

Kritikavome tada mes, dabar kritikuoja jis. Nei tada mes, nei dabar dr. J. Grinius, negalėjome taip greit suvokti Amerikos ir Europos gyvenimo skirtumų. Dr. J. Grinius pats prisipažįsta, kad daugelio svetimų konkretybių per trumpą laiką pažinti negalėjo.

Gal todėl jis ir stebisi, kodėl Kanados lietuviai nemėgsta gra-žiausio miesto Montrelio, o traukia į Torontą. Į šį konkre-tų klausimą dr. J. Griniui atsakyti vie-nu konkrečiu, bet plačiai tarp amerikiečių paplitusiu posakiu: Žmonės geriau mėgsta gyventi ten, kur už darbo valandą moka vienu dešimtuku daugiau. Gal dr. J. Grinius pasakys, kad tai ma-terializmas, bet tai kartų yra ame-rikoniško gyvenimo realybė, ku-ria pagrįstas net ir kultūrinis gy-venimas.

Rašydamas apie Kanados lietu-vius, kurie nepatenkinti Kanados gyvenimu nori persikelti į Ame-riką, dr. J. Grinius galvoja, kad jie keliai tik todėl, kad sekma-dieniais ten negali pasigerti, tuo tarpu kai Amerikoje gali tai pa-daryti ant kiekvieno gatvės kam-po. Čia tai jau tikrai prašauta pro-šikšnelę, nes įstatymai veikia ir Amerikoje, už kurių nevykdymą baudžia. O tie valstijų įstatymai reguliuoja savaitgaliais svaigi-namų gėrimų pardavimą.

Dr. J. Grinius stebisi, kad čia reikia vykdyti visus "boso" įsa-kymus, nors jie būtų kvailiausi. Aš nežinau tokio krašto, kur "bo-so" įsakymų galima būtų nevykdyti. Be to, nėra visai taip kaip, dr. J. Grinių kažkas informavo, kad Amerikoje tik nuo "boso" pa-reina darbininko iš darbo atlei-dimas. Tam reikalui čia yra dar-bininkų unijos ir be jų sutikimo taip greit ir lengvabūdiškai "bo-sas" darbininko atleisti negali. Žinoma, yra išimčių, kur vieno-ki ar kitoki įstatymai apeinami,

bet tokių išimčių pasitaiko visur ir visais laikais.

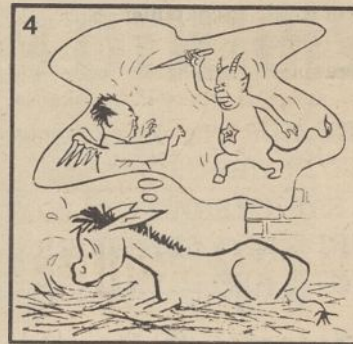
Tiesa, kad Amerikos doleris brangus pinigais ir jį visi taupo. Žmonės taupo dėl daugelio prie-žasčių, o ne vien dėl šykštumo. Taupo savo egzistencijai užtik-rinti, vaikams į mokslus išleisti (ir leidžia), na, ir po sunkaus darbo sau užtarnautam poilsiui susidaryti, pavažinėti. Dr. J. Gri-nius, džiaugdamasis našlės tau-pumu, kuri sunkiai dirbdama ir taupydama baigia į mokslo iš-leisti tris vaikus, nepalankiai at-siliepia apie šykštų brolių, nepa-siuntusių Lietuvoj vargstančiai se-seriai nė vieno sluntnio, tuo tar-pu pats abejojamas, ar išvis tų siuntinių į Lietuvą giminėms ne per daug siunčiama.

Dr. J. Grinius, stebėdamasis dėl perdažnų ir bereikalingų Amerikos lietuvių tarpe papli-tusių baliukų, juos smerkia ir pik-tinasi. Tačiau net ir sutinkant, kad jų tikrai yra per daug, arčiau pažinusi Amerikos gyvenimą, ten-ka ir nuo to nusistebėjimo su-sulaikyti. Tuo labiau, kad lietu-viai bendrai skaitomi vaišinga tau-ta ir balius visada mėgo. O čia ir finansiniai ištekliai daugiau leidžia. Kad vieši parengimai, net ir iškilmingi koncertai, ne-apsieina be dešrų su kopūstais, jau įsitikinome, kad tas papro-tytas yra senas ir turi savo pa-teisinimą.

Neseniai teko perversti vie-nos parapijos istoriją, kuri neuž-ilgo rengiasi švęsti 50 metų su-kaktį ir įsitikinti, iš kur jie gavo pinigų parapijos įsteigimui, baž-nyčios pastatymui ir jos išlaiky-mui. Nereikia nustebti, kad di-desnė tų pinigų suma iškanka iš parengimų, kuriuose buvo parda-vinėjama dešros, kopūstai, na ir gėrimai.

Amerikoje ne vien lietuviai taip daro, kadangi čia toks paprotys, kurį dr. J. Grinius laiko žemu įpročiu. Nors ir sutinkant, kad jis nėra labai aukšto lygio, ten-ka su juo skaitytis, kaip su fak-tu, nes čia ir didžiosios parti-jos be jo neapsieina ir savo rin-kiminės agitacijos išlaidoms pa-dengti surengtuose pietuose da-lyvaujantieji turi mokėti (už lėkš-

Finky

tę, kaip jie sakė) 100 ir daugiau dolerių, kad tik surinkus kuo dau-giausia pinigų ir pravedus į rei-kiamus postus savo kandidatus.

Be šių priemonių vargiai turė-tume šimtus lietuviškų parapijų, klubų ir kitų organizacijų.

Banketus rengia visi: įskai-tant II Kultūros Kongresą, PLB Seimą ir dr. J. Griniui nepatiku-sius Bostono tautininkus.

Dr. J. Grinius pasigenda čia tokių ūkininkų, kokius matyda-vome Lietuvoje. Taip Amerikos ūkininkai savo žemei sentimentų neturi. Jie į ją žiūri, kaip į pa-sipelnymo šaltinį, neįdėdami sa-vo sielos, kaip tai darydavo ūki-ninkai Lietuvoje ir kituose Eu-ropos kraštuose. Nors, kiek pri-simenu ir Vokietijoje, net ir prie gražių trobėsių riogrodavo pa-langėse didžiausios mėsio krū-vos, kurias mes "rūtų darželiais" vadindavome. Tačiau žemės ūkis, čia stovi aukštai ir ūkininkas sa-vo gėrybėmis aprūpina ne tik sa-vo kraštą, bet ir daugelį kitų.

Dėl moterų nekuklaus apsi-rengimo, tenka sutikti, kad kai kas gal neestetiška ir net negražu, bet nereikia užmiršti, kad mote-rys, kur jos begyventų, ieška mo-terimis. Jos madas seka ir nuo jų nenori atsilikti.

Vienas bičiulis neseniai pasa-kė: nesvarbu, kaip moteris apsi-rengus, o svarbūkokiomis akimis ir su kokiomis mintimis į ją žiū-ri. Su šia nuomone gal tektų ir Dr. J. Griniui sutikti.

Daug tiesos ir netiesos dr. J. Grinius prirašė apie lietuviškas parapijas, jų vadovus. Apie pa-rapijas mes galvojome panašiai, kaip ir dr. J. Grinius galvoja. Tačiau kai daugiau patyrėme apie parapijų kūrimosi vargus, rei-ka-lą laviruoti tarp kitataučio vys-kupo, parapijiečių nuotaukų ir pa-šalinių įtakų, teko susimąstyti. Kaip jau minėjau, parapijos su-kurtos ir išlaikomos, dažniausiai "dešrų ir kopūstų" pagalba. Mes naujieji ateiviai, atsinešę savus įpročius, prie čia esamų sąlygų prisitaikyti negalėjome ir pano-rome, kad parapijos taikytųsi prie mūsų, todėl kai kas ir mušti gavome, o jau pravardžiuojam tai visokių. Bet turint galvoj, kad pa-rapijų "bosai", tai jie -- senie-ji ateiviai, su parapijų klebonais priešaky, o mes čia atsiradome tik jų dėka, kai jie sutiko mus pri-imti ir tarpininkavo sudarydami darbo ir buto garantijas, todėl ir iškilo klausimas, ar mes turime bent kokią moralinę teisę kišti

į jų nuo seniau susiformavusią ir nusistovėjusią tvarką, ir ar jie privalo prisitaikyti prie mū-sų, ar mes prie jų. Kad ten yra daug netobulumų, tai aišku kiek-vienam. Gal dėl tų netobulumų ir šiandien dažnas "nuklysta" į artimesnes parapijas su "bajo-riška" kalba. Tačiau ir lietuviš-kių parapijų vadovai ilgainiui pa-stebėjo (kai kurie per tą laiką pasikeitė), mus ir juos skirian-čias priežastis ir pradžioje pa-sireiškę nesklandumai palaips-niui nyksta. Reikia tikėtis, kad jie visai išnyks.

Dr. J. Grinius smarkiai va-noja besikuriančias naujasias kla-ses, ar kaip jis vadina "kastas". Tai liečia lietuvių gydytojus, in-žinierius, o ypač jų žmonas. Nenoriu čia ginti puolamųjų, ma-nau jie to ir nereikalingi. Noriu tik kiek apsisototi prie naujųjų "kastų". Ar dr. J. Grinius mano, kad gydytojų ar inžinierių rateliai yra kažkas nauja? Tai labai senas įprotis tarpusavy bendrauti su sau lygus išsilavinimo ir arti-mos profesijos žmonėmis. Ame-rikoje yra visokių klubų ir drau-gijų, k.a. našlių ir našliukų klu-bas, senbernių ir senmergių su-sivienijimas, na ir keletą pana-šių. Jei jie ten susirinkę pabend-rauja, niekam iš to skriaudos nėra. Gal net gali kai kam ir naudoti atsirasti: jei gerai nuo-

taikai esant, sumes po vieną ki-tą dolerį ir juos paaukos kuriam kilniam tikslui. Tai kodėl negali gydytojai ar inžinieriai susirinkę su savo žmonomis bendrai pra-leisti laiką, kad atitrukus nuo kas-dieninių, nors ir labai "pinigin-gų" anot dr. J. Griniaus, bet ir labai atsakingų ir įtemptų darbų.

Dr. J. Griniui tektų pavartyti įvairių organizacijų aukšlus ir esu tikras, kad ten prie daugelio gydytojų ir inžinierių pavar-džių rastų ir stambias pinigų su-mas. O Lietuvių Fondą daugelis Amerikoje ir vadina gydytojų fondu nes jie į jį įkūrė ir jie daugiau-siai iki šiol jam aukojo. Ar tas fondas yra blefas, kaip dr. J. Grinius sugestionuoja, tai pa-rodys ateitis. Greičiausia jis ir čia klysta.

Be abejonės, kaip ir tarp kitų profesijų taip ir tarp čia sumi-nėtų profesijų yra "šykštuolių". Tačiau tie "šykštuoliai" negirdė-jo nei prelegento kalbos kon-grese, nei jie skaitė viešnagės įspūdžių.

J. Bachunas, išleisdamas dr. J. Griniaus viešnagės įspūdžius padarė didelį ir naudingą darbą. Knygutė verta perskaityti vi-siems. Net ir tiems "šykštuo-liams", kurie nei savo darbu, nei auka, prie lietuviško darbo nebeprisideda. O ji labai nedaug ir kainuoja, tik 50 centų.

Pleasure time...every time...enjoy a STROH'S Taste what fire-brewing does for beer flavor! It makes Stroh's lighter, smoother...refreshing as a welcoming smile. Have a Stroh's, America's only fire-brewed beer.

THE STROH BREWERY COMPANY, DETROIT 26, MICHIGAN

PREMIUM QUALITY ALWAYS... POPULAR PRICES EVERYWHERE!

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8 - 5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karius, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą do-lerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite at-siųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto per-siuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: Virginia 7-7747

John J. Kazanaukas, Pres.

DIRVA ★★ ★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio. 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Ciuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Ciuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

KAM PELAI IR KAM GRŪDAI

Duomenys apie nuolatinius Sov. Sąjungos nedateklūs gamyboje ir prekių paskirstyme nėra svetimi amerikiečiams. Ne tik spaudoje, bet ir mokyklų klasėse rasite lenteles, kuriose grafiškai išdėstyta palyginamoji JAV ir Sov. Sąjungos gamybinio pajėgumo statistika.

Kada vyksta ginčai ir iškyla nuomonių skirtumai dėl paramos tiekimo komunistų valdomiems kraštams, argumentas, kad reikia eiti su parama nuo nedateklių kenčiantiems žmonėms, susilaukia priekaištų. Priekaištuose ypatingai pabrėžiamas momentas, kad sausros ir kitos gamtinės priežastys, iššaukę nederlių ir tuo pačiu maitinimosi srityje nedateklūs negali būti pagrindine "širdies suminkštėjimo" priežastimi. Sausros, blogas oras, nepalaujamų liūtyų ir kitos gamtos nelaimės eina per visą pasaulį, per visas valstybes ir oro kaprizai nežino nei geležinių nei mūrinių uždangų. Ar JAV nepasitaiko sausrų ir nederliaus? Bet gi duonos klausimo nekyla. Ne tik nekyla, bet lieka maitinimuisi ir paramai.

Kodėl gi taip? Atsakymas glūdi priešingose viena kitai ūkinių gėrybių gamybos ir paskirstymo sistemose. Laisvame pasaulyje gaminama tai, ko laisvoji rinka pareikalauja. Komunistiniuose kraštuose gi gaminama tai, ko savo sistemos saugumui užtikrinti reikalauja komunistiniai diktatoriai.

Šie ir panašūs pavyzdžiai dažnai iškeliami amerikoniškoje spaudoje tam, kad apsaugoti savojo krašto visuomenę nuo iliuzijų, kurios kartais suktos komunistinės propagandos įtakoje, kartais neišikių ir dviprasmiškų politinių posūkių eigoje, gimsta kai kurių "pasaulio lopytų" galvoje ir gali sudaryti pavojus, kurių nepastebėjimas ne vienai valstybei yra kainavęs laisvę ir nepriklausomybę.

Iš debatų JAV Senate ir Kongrese, iš kai kurių JAV parlamentų pasisakymų aiškiai matosi, kad pvz., svarstant paramos teikimo Jugoslavijai klausimą, medžiaga argumentams tiek kruopščiai ir iki tokių detalių paruošta, kad nėra jokios abejonės, jog toji medžiaga buvo tinkamai ir laiku pristatyta suinteresuotos jugoslavų tautinės grupės vadovybės Amerikoje. Čia matysi nuolatinį ir pastovų ryšį, kuris veikia ir nuolat išryškėja, svarstant vienokį ar kitokį klausimą ryšium su to komunistų užvaldyto krašto santykiais su Amerika.

Ameriką yra pagavusi prekybinių santykių su Sov. Sąjunga ir jos satelitiniais kraštais praplėtimo karštligė. Klausimas liečia ne vien kviečius, Javų eksporteriams atsidiarius užsklandas į sovietinę rinką, apetitas atsidaro ir kitų prekių gamintojams ir eksporteriams. Visa jų gvardija šiomis dienomis kėlė tostus į Nikitos sveikatą Kremliuje. Prekyba ir liktų prekyba, jei ji nebūtų susieta su šalčio karo problemomis. Štame kare rusiškojo lokio iltys susilaukia vis platesnės amerikoniškojo pirklio šypsenos.

Tos šypsenos pavojus tinkamai buvo suprātė jugoslavai Amerikoje. Jie sugebėjo Tito vizito metu smarkiai apkarpyti jo maršrutą ir banketų skaičių. Jie sava tautine demonstracija nepasitenkino parėkavimu gatvėje, (tokį įspūdį bandė sudaryti tam tikri New Yorko spaudos sluoksniai), bet nuėjo kur kas toliau ir įsiskverbė sava argumentacija į įtakingų krašto vairuotojų sąmonę ir sąžinę.

Gal jugoslavai ir ne viską laimėjo, ko norėjo. Gal nelaimėjo todėl, kad buvo vieni.

Ar jie prašė talkos, ar ne, šiuo metu sunku pasakyti. Bet ateičiai panašios kuliavos metu vertėtų pasirodyti platesnei tautybių talkai. (i.č.)

LAKŠTUTĖ IŠ AUSTRALIJOS

J. Bertulis

Iš Australijos atvykusi viešnia solistė Genovaitė Vasiliauskienė, pažairino Dainavos ansamblio koncertą, padainavusi solo atskirai ir drauge su choru.

Gerokai prieš tai buvo spaudoje plačiai skelbta, kad J. Bačiūnas, norėdamas užmegzti glaudesnius santykius su Australijos lietuviais, atkviestą Ameriką solistę G. Vasiliauskienę. Jai atvykus, spaudoje buvo graži atsiliepių apie viešnios duodamus rečitalius Amerikos kontinente. Greta to, buvo paskelbta, kad Dainavos ansamblio metinio koncerto programoje dalyvaus taipgi ir viešnia iš Australijos. Ir matėmė, kad tas pagyvinio Dainavos ansamblio paruoštą repertuarą. Be to, solistės akomponiatorė, pianistė Mrs. D. Oldham, paskambino solo: "Pasaka", Vl. Jakubėno, ir C. Chaininade etidūd.

Visuomenė yra prielanki Dainavos ansamblio koncertams, tad (nors tą dieną buvo dar po parengimai) Marijos Mokyklos salės vietos beveik visos buvo užpildytos.

Solistė G. Vasiliauskienė pasirodė kamerinio žanro liriniu sopranu. Ji ima gaidas su precizišku aiškumu tiek aukštame, tiek ir žemesniame registre. Ža-

vėjo solistės pasigrožėtina aiški tarsena. Trečiai turi aiškia ir malonią vibraciją. Tikta, gaila, šiame repertuare jų buvo netaip.

Viešnios iš Australijos pianistė Dorothy Oldham ir solistė Genovaitė Vasiliauskienė.

Adelaidės lietuvių tautinių šokių grupės šokėjai išpildo Mikitą Adelaidės parke. A. Budrio nuotrauka

Atviras laiškas tautinių šokių grupių šokėjams

Labai dar neseniai visi buvom susirinkę ir pasimatę II-je J.A.V. ir Kanados Tautinių šokių Svetėje svetingoje Chicagoje. Mačiau Jus, mieli vadovai, kai susir-

daug.

Savo repertuarui solistė pasirinko retai girdimus lietuvių ir svetimųjų kompozitorių kūrinius, todėl jau ir tuo ji buvo įdomi. Ir dar kas pažymėtina: solistė visus veikalus dainavo vien lietuvišku tekstu.

Dainoje: "Oi laukiau", Gailevičiaus, vietomis nors galingojo Dainavos choro akompaniamentas buvo stiprokas, solistės balsas buvo gerai girdimas. Tikta, dainos II-je dalyje (sekant žodžių mintį) tempas galėjo būti gyvesnis.

Kaip minėjau, iš Australijos solistė atsivėžė taipgi ir savo akompaniatorę. Tai buvo ne todėl, kad solistė nepasitikėjo čikagieškiais akompaniatoriais, bet kad kompensavus Mrs. D. Oldham už jos prielankumą ir talkininkavimą tenyščiams lietuviams.

"Tvanas", naujas J. Strollos veikalas, buvo atliktas pirmą kartą. Pagal savo kūrybinę konstrukciją, šis veikalas tegali duoti natūralaus didingumo įspūdį vien galingam chorui jį atlikus. Tą davė Dainava. Ir šioje dainoje solistas A. Brazys buvo nepažinomas. Meistriškai dirgavo maestro Stp. Sodeika.

Koncertą apvainikavo J. Gailelio "Kantata apie Lietuvą (St. Santvaro žodžiai). Šiame veikale autorius pareiškė savo individualumą impresionistiniame stiliuje. Jautėsi, kad autorius kūrinių taikė ne profesionaliniam chorui, vienok tiek solo, tiek chorui, ir taipgi interliūdai buvo pagrįsti naujosios muzikos dėsniais. Manau, kad net Dainavos chorui čia teko nemažai pašvęsti repetitijų, nes neteko pastebėti nesklaidumų. Be abejo, čia gal didžiausias nuopelnas tenka dirigentui A. Šimkui.

Solistai: N. Linkevičiūtė ir A. Brazys su laisvuju akompaniamentu buvo susigynę (jiems akompanavo prof. V. Jakubėnas). O kantatos užbaigoje jų balso galingumo nevaržė viso ansamblio palyda, tuo būdu išgaunant visą veikalo grožį.

J. Matulaitienė

pinusiais veidais sektė savo auklėtinių kiekvieną judesį. Mačiau, mieli šokėjai, kai Jūs, nors ir išvarge po ilgą valandų kelionę, kaip viesulas skriejot po amfiteatro grindinį. Grožėjau ir didžiavausi Jumis. Ne aš viena, bet visi, visa tikstantinė žmonių minia. Skirstėmės tada į namus kiekvienas širdyje patenkintas, kad mūsų sunkus darbas neveltui, kad dar esam gyvi ir pajėgūs. O kiek kantrybės, laiko ir meilės mūsų lietuviškam šokiui reikia turėti, kad metų metais jaunimas būtų lyg tas pats -- ar besisukantis Malūno sparnuose, ar skriejantis Blezdingėlės trikampioose! Tai tik Jūs vieni težinot, mieli vadovai, Jūs esat tvirti ir nepalaužiami savo darbe, jokios pašalinės įtakos dar neįstengė pakreipti Jūsų kilnaus tikslo: išlaikyti ir perduoti kartų kartoms mūsų brangiausią tautą -- liaudies šokį, o per šokio puoselėjimą, pamilti ir auklėti jaunimą lietuviškoje dvasioje.

Rodos nė vienas nebuvo pamiršti ir visi prieš pora mėnesių buvot pakviesti atvykti ir vėl susiburti vienon šeimon į New Yorką Pasaulinės Parodos metu įvykstančioje Lietuvių Dienoje. Kaip ir buvo laukta, neužilgo

gauti atsakymai iš Hartfordo, Detroito, Bostono, Rochesterio, Hamiltono, Montrealio, Worcesterio ir net iš Los Angeles. Bet gi mūsų yra žymiai daugiau! Suvažiukim visi ir vėl išveskim jaunimą tikstantinei miniai, kad jis parodytų kitataučiams, jog mes esam kultūringa tauta, mylim savo Tėvynę ir nepaliaujam kovoję už jos laisvę. O mes tai padaryti sugebėsime, jei tik būsim vieningi ir nuosirdūs.

Žinau, kad iš toliau atvykti trukdo Jums kelionės brangumas. Bet argi Jūs, per eilę metų bedirbdami savo lietuviškoje kolonijose neužsitaravot reikiamos ir priklausančios Jums visuomenės paramos? Be aiškinių ir įtikinėjimų, kiekvienam lietuviui turėtų būti suprantama, kad Pasaulinėje Parodoje Lietuvių Dienoj dalyvavimas nėra tik vien New Yorko lietuviams būtinyse.

Sekmadienis jau eina vakarop. Mintimis aplankiau Jūs visus, nuo Atlanto pakraščio iki saulėtos Californijos, per didžiuosius ežerus net į Canada. Matau Jūs kaip bites nuolat betūriusiančius, bebėgančius iš repetitijos į repetitiją: iš vienos programos išpildymo į kitą. Argi nepajėsim suskristi ir vėl visi į vieną avilį 1964 metų rugpjūčio mėn. 23 dieną?

"LAISVĖS SIŪSTUVAS 904"

V. ALSEIKA

Kai Seattle mieste vyko tarptautinė paroda, vakarų vokiečiai buvo nusintę cirko akrobatas, o prancūzai -- Comedie Française teatras. Iš tikrųjų, kai labai retais atvejais tenka pamatyti ir Europoje išmiršančio cirko spektaklius, daugiausia stebi įvairių užsienio kraštų cirkinius meistrus, o vokiečiai ... ir vėl pasirodo neblogi balansavimo artistai. Tas pats ir politikoje. Ir čia vokiečiai priversti balansuoti. Jiems iš tikrųjų sunku rasti vidurio kelią tarp dviejų sąjungininkų -- JAV ir Prancūzijos. Tačiau, kaip tas balansavimas toliau vystysis, palikime ateičiai spręsti.

Vokiečiai yra susidomėję jų poveikiu, populiarumu ar galimais neapykantos jausmais užsieny. Jie akylai stebi sovietų bei jų satelitų vykdomą poveikį į Vokietiją. Britas, bet Berlyne gimęs ir su Vokietija suaugęs žurnalistas Sefton Delmer ne taip seniai ieškojo neapykantos prieš vokiečius nuolat vokiečius vadina militaristais, revanšistais ar imperalistais. O patys gyventojai? Anaipol. Sovietijos gyventojų tarpe Vokietija vis dar kažin kaip romantiškai tebelaikoma poetų ir mastytojų šalimi...

Nematyti jokios neapykantos prieš vokiečius ar Vokietiją. Jei pasidaryti po Sovietų Sąjungą, tiesa, jos spauda ar radijas nuolat vokiečius vadina militaristais, revanšistais ar imperalistais. O patys gyventojai? Anaipol. Sovietijos gyventojų tarpe Vokietija vis dar kažin kaip romantiškai tebelaikoma poetų ir mastytojų šalimi...

Pagal vokiečių įstaigų ir liudytojų parodymus, tas siųstuvų įrengtas miške, netoliese mažo Burg miestuko, ties Magdeburgo miestu. Jo radakcijos štabas yra rytiniame Berlyne. Vis dėlto būdinga, kad R. Vokietijos komunistinės partijos -- SED vairuotojai daugiau vertina galingąjį Deutschlandsenderį -- jis laikomas tikrąja kovos priemone prieš komunistų nepakenčiamąjį režimą Vak. Vokietijoje. Pagaliau,

dar veikia ir trečiasis propagandinis prieš Vak. Vokietiją nukreiptas -- vad. "Soldatensender".

Komunistinis agentas nuteistas kalėti -- tokia antraštė žinios pasirodė lapkričio mėn. pradžioje. Jau minėtas Canje nuteistas 2 su puse metų kalėjimo bausmė -- jis buvo apkaltintas priklausęs organizacijai, atliekančiai nusikalstamus veiksmus prieš Vak. Vokietiją, organizacijai, kurios vienas uždavinių -- niekinti Vak. Vokietijos santvarką. Dar paaiškėjo, kad tas siųstuvus siekia nuversti esamą valdžią ir ypatingai likviduoti sovietų nepakenčiamą Bundeswehrą, atseit vak. vokiečių kariuomenę. Žinoma, kad komunistinių siųstuvų redaktoriai tikrovėje yra partijos garsiakalbiai ir kiekvienas jų žingsnis vairuojamas. Dar apie to siųstuvą, kaip lygiai ir kitų priemonių, programą kalbant, galima priminti, kad jose Bonnos politika nuolat sulyginama su buvusia Hitlerio diktatūra. Pagaliau, tas siųstuvus yra virtes komunistinės spaudos Vokietijoje pakaitalu, spaudos, kuri, nuo 1956 m. partiją uždarius, jau beveik išnykusi. O dabar siųstuvus kiekvienoje Vak. Vokietijos srity ar krašte turi savo korespondentus, bendradarbius. O vieno bendradarbių, pakliuvusio į vak. vokiečių rankas, istorijos finalą jau čia stebėjome.

O kaip su užsieniečių komunistine agitacija Vokietijoje? Tai klausimas, vis keliais rūpestį Vokietijos teisingumo organams. Jau čia buvo rašyta apie italų darbininkų tarpe plačiai įsiviesiusius komunistus ir reikalą kaip nors su tokiais reiškiniais susidoroti. Be italy, teikia rūpesčio ir Irano-Persijos studentai Vokietijoje, kurių dalis priklauso ten uždraustai komunistinei Tudeh partijai. Ne tik jie, bet ir kiti iraniečiai kaip tik kelia demonstracijas pačiu nepalankiausiu metu, pvz. Vokietijos prezidentui svečiuojantis Irane ir pan. Dabar kreipiamas dėmesys į Koelnėbuvusį teismo sprendimą, kuriuo tos partijos nariai buvę nuteisti, o kitas, apeliacinis Karlsruhe teismas išaiškino, kad užsieniečiai gali veikti savo krašto komunistų partijos labui, išskyrus tik atvejus, jei toji veikla nebus priešinga vokiečių konstitucijos nuostatomis. Tai principiniai klausimai, ir čia teismo dar nėra tarę paskutinio žodžio.

Prezidentas Irane, Indonezijoje, Japonijoje -- tokiomis antraštėmis spalio lapkričio mėn. buvo maitinami vokiečių spaudos skaitytojai. Jų ne vienas kėlė klausimą: ar reikalingos tos prezidento Luebkes su žmona bei 68 palydovais kelionės į egzotiškus Azijos kraštus? Tie kelionės kaštai nėra maži, nes pats susisiekimas kaštuoja 1,3 milijonus DM. (Arba apie 350 tūkst. dol.). o kur dar įvairūs banketai, dovanos ir kt. Piliiečiai, mokesčių mokėtojai dedasi turį teisę klausiti, kiek pinigų išleidžiama, bet įstaigos čia tyli. Žinoma tik tiek, kad prezidento užsienio kelionėms biudžete paskirta daugiau kaip 3 milijonai DM. metams.

Ne vien vokiečiai yra vienodos nuomonės dėl tokių kelionių prasingumo, tačiau daugeliui aišku, kad gerų santykių palaikymas su Azijos ir Afrikos tautomis išplaukia iš ūkio sumetimų, kartu tokių kelionių metu keliamas ir vakariečių prestižas. O juk Vak. Vokietija jau svarbus, galingas veiksnys, jei su juo taip skaitosi ir pačios galingosios pasaulio valstybės.

Prestižą kelia ir rašytojai su šuočiu Grass priešaky -- tai kita tikrovė. Jau pakanka pasekti "Time" žurnalo literatūrinį skyrių ir įsitikinsi, kad Guenter Grass pakankamai populiarus Amerikoje. Jo "Die Blechtrömmel" virto pasauliniu bestselleriu ir, žinoma, pakėlė vak. vokiečių literatūros prestižą. Tą patį tektų pasakyti apie kitus du neabejotinai talentingus pokario rašytojus: Uwe Johnsoną ir Heinrich Boell. O dabar Vokietijoje vėl į labiausiai skaitomų knygų eiles įkopė naujasis Grass romanas "Hundejahre" (Šuniškieji metai) -- pavaizduojąs ne tik Hitlerio, bet ir pokarinius Adenauerio laikmečio įvykius. Šis 36 m. amž. autoriaus romanas ypatingai vertinamas, jis laikomas šaunia satyra, kai kas randa ir ydų, o kiti -- geniaus švystelėjimą. Tai romanas, kuris triumfališkai įsiverš ir į užsienio skaitytojų lentynas.

AKIMIRKOS

Tvirtai ant debesų

Eik, žiopyl! tu juk kasmets dėl ėdesių skundies...
Usnys, dilgėlės ir brantai su sanevadais
Auga, kaip žinai, be jokios mūsų pagalbos.
Ale grūdėlis gers nesiranda, kad nepasėji.
Tu tik vis mėsos kasdien prisiėst išsižioji,
O buroky bei lapienės niekini garbė.
Todėl tu kasmets, supliurpęs visą zopostą,
Blogs ir pusgyvis velkies į baudžiąvą mielą.
Eik, žiopyl! eik sėt kiekvieną sėjamą daiktą.
Sėk miežius, pupas, grikius su didele sauja
Ir aviųžį n'užmiršk, kad sėdams išberi grūdus:
Nes kisieliaus tu, o kuniui pašaro laukia.

Taip kartą postringavo Kristijono Donelaičio "Pavasario linksmybėse" viežlybais Prižkus ėdaliui Blėkiui. O dabar rudeniop ir mes pradėjom apie Donelaitį kalbėti. Ir ne betkaip, o "viens storai, o kits laibai dainuoti mokėdams ir linksmai lakstydamis iki debesų kopinėjam". Mes dabar nebe tokie, kaip senovės būrai ir poeto apdaičiuotoji lakštingala, kuri "tamsoj pasislėpusi lindi ir savo glupas muses sapnuodama gauda".

Mes iš anksto "lakstydami su birbynėmis žaisti pradėjom" ir tartum "vorai, kampuos sėdėdami, verpalus audžiam". Tad kaip čia man "su savo snapu meilingą sveikinti draugą"? Neišgalvoju geriau už Donelaičio gandrą, kaip tik šia reta proga "gaspadoriškai ant kraigo tarškinti snapą".

Ir seku dainiaus patarimą -- žitūrėti į paukščius, kaip "vienas prastą kirminą kramto, o kitsai, stokodamas grūdo, gnybia žolelę".

Tų visų ir daugybės kitokių žodžių eiliuotojas Kristijonas Donelaitis turėjo garbės gimi netoli Gumbinės, Lazdynėliuose, 1714 metais sausio 1 dieną. Baigęs protestantų teologijos mokslo Karaliaučiaus universitete, vėliau jis gavo klebono vietą Tolminkiemio parapijoje ir iki pat savo mirties (1780 m.) rūpestingai prižiūrėjo šio bažnytkaimio ir jo apylinkės gyventojų sielas bei gerus krikščioniškus papročius.

Jis buvo ne tik šviesus lietuvis pastorius Prūsiose, ryškūs ano meto patriotas, bet ir plačiai išmokslingas šviesuolis, retų gabumų rašytojas, mylių myliomis pralenkęs bet kurį savo gadinęs lietuvių raštininką ir eiliuotojus. Jei jis būtų patekęs į kokį vokiečių universitetą profesoriumi ar į aukštąją Lietuvos mokyklą Vilniuje, ar šiaip bent į didesnę kultūros centrą, jis turėjo visus davinius plačiau pajudinti pasaulį. Tolminkiemio bažnytkaimis ir jo aplinka, be abejo, jį žlugdė.

Klasikinių hegzametru parašė jis ilgoką poemą "Metus" ir keletą pasakėlių. Dvasininko profesija jo kūrybai turėjo daug įtakos. Didaktinis -- auklėjimo, mokyimo -- elementas ryškūs kone kiekviename puslapyje. Jam jis

paaukoko poemos vientisą ir aiškią fabulą, ryškių turinį, kiekvienam tokio masto veikalui labai pageidaujamą intrigą, skaitytojo susidomėjimą stelbiantį įdomesnės "istorijos" nebuvimą. Atrodo, kad savo "Metams" jis tokių tikslų nė nesistatė...

Tačiau koks jis gyvas savo lietuviška kalba (tegu apstokai ano meto slavizmais bei germanizmais primiešta), koks stiprus savo stiliumi ir puošnia, be galo įvairia literatūriniu forma, išraiškos ir charakteristikų turtingumu, pasigėrėtinais sarkazmais, koks imponuojantis savo išmintimi ir sveikumu! Šiomis pastarosiomis savybėmis stambus kūrybinis talentas ir visada liksiąs reikšmingas lietuvių literatūros raidoje. Bet dėl pirmiau paminėtų trūkumų nebe gausiai skaitomas pačių lietuvių ir dar mažiau teikiantis galimybių sudominti platesnius dabarties užsienio skaitytojų sluoksnius. Kai vertimo kalba neišvengiamai nustotų savo sodrumo ir ano meto mums svarbus Donelaičio kūrybos "lietuviškasis aspektas" užsieniečiui neturėtų reikšmės, sunku šiandien jam būtų surasti gerus užsieniečių vertėjus dar sunkiau leidėjus ir gausius skaitytojus. Būtų gal laikas įmanoma tik su labai brangiai kaštuojančiomis vad. "akademiniomis laidomis".

Savo metu tačiau Donelaitis buvo pirmas lietuvis rašytojas, plačiausiai išėjęs į tarptautinę rinką. Visi mūsų kaimynai -- vokiečiai, latviai, lenkai ir rusai -- turėjo jo "Metų" vertimus.

Ir štai per pat ateinančius Naujuosius Metus bus lygiai 250 metų nuo Donelaičio gimimo. Šį faktą Aleksis Rannit bičiuliškai jau priminė lietuviams... Ačiū už tai, bet ir mes to tikriausiai nebūtume pamiršę. Ko jau ko, bet su kaktuvų tai lietuviui niekad nepamiršta paminėti. Sukaktuvės gali būti šeimyninės ar visuomeninės, gimtadienio ar mirtadienio, kultūrinės ar ekonominės, tautinės ar valstybinės, -- mes visada budrūs celebruoti tiek linksmybių, tiek liūdnybių įvykių su kaktuvės. Dešimtmečio, šimtmečio ar net 700 metų...

Bronys Raila

Bet Donelaičio, tai ne senmergės Agnieškos penkerių metų susižiedavimo sukaktuvų apvaikščiojimas. Todėl Rannit pasiūlė jas paminėti "plačiu mostu". O St. Santvaras Dirvoje (Nr. 109) dar plačiau įsibėgėjo. Čia su juo sutinku, nes Donelaitį gražinti lietuvių tautai ir pasauliui yra kur kas lengviau ir vertingiau, negu Liudą Girą...

Be abejo, visi būvome sužavėti S. Santvaro pasiryžimu šia proga "kibti į talką ir bandyti žemę pajudinti". Po dažnų Kalifornijos požeminių marmėjų, po baisių drebėjimų Italijoje ir Jugoslavijoje, mums būtų tikrai malonu patirti, kad Donelaičio sukaktuvų sujudinta gal ir Bostone nors kartą sudrebės žemė.

Santvaras, būdamas tikras (!) kad ta pačia proga "pajudės kultūrinės, visuomeninės ir jaunimo organizacijos", mums pasiūlė "kietesnį riešutą": Donelaičio hegzametrus išversti ir išleisti anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų ir kitomis kalbomis. Man rodos, per mažai. Kad žemė pajudėtų, siūlyčiau dar būtinai versti ir leisti kinų, amharų, rumunų, vietnamiečių, danų kalbomis ir Hollywoode "susukti filmą", vardu -- Slunkius ir Pelėda. Tam darbui atlikti reikės vertėjų, leidėjų, režisorių ir šiek tiek lėšų, bet pradžiai pusės milijono dolerių gal užteks. Tvirtai pasiryžę ir gerai susilėmę, ligi šių ar sekančių Naujų Metų "sujungtom rankom sutelktom jėgom pajėgsim Donelaitį pagerbti ir pasaulin išvesti", kaip mielasis Stasys sako.

Vieną žodžiu, mes turim ir galim atlikti tai, ko nepriklausoma Lietuva negalėjo ir nepajėgė padaryti per du savo gyvatos dešimtmečius.

Kas visa tai gali išpumpuoti ar bent imtis iniciatyvos? Pagal Santvarą, -- "Ex professio Donelaičio metus skelbti, vertimus organizuoti, talkinti visuomenei Donelaičio pagerbimuose turėtų Liet. Rašytojų Draugijos valdyba", o "jai talkon stoti galėtų Liet. Bendruomenės Kultūros Taryba, o taip pat ir Liet. Mokslo Institutas Chicagoj" (turbut, korektūros klaida; spėčiau kad tokio Instituto, jeigu jis iš viso kur yra, reiktų ieškoti Chicagoje?).

Kodėl "ex professio"? Donelaitis, gaila, šiek tiek pavėlavo būti Lietuvių Rašytojų Draugijos nariu. Jis kažkaip yra tapęs bendra lietuvių tautos nuosavybe, tad ar ne labiau derėtų jį "pagerbti ir pasaulin išvesti" kokiai didesnei ir už Liet. Rašytojų Draugijos valdybą reikšmingesnei įstaigai ar veiksmui, kuris nuolat ir "ex professio"

sielojasi globaliniais lietuvių tautos reikalais, pvz., Viikui. Liet. Rašytojų Draugijos valdyba nėra rašytojų socialinės globos ar kokia propagandos įstaiga, tam ji neturi lėšų ir ne tam renkama. Ex professio LRD valdyba renkama (opastariaisiais laikais jau beveik smurtu norom ar nenorom demokratiškai paskiriama) sudaryti laisvųjų lietuvių rašytojų sutelktinės organizacinę organą, sekti ir palaikyti savo narių "profesijos" moralinius ir materialinius reikalus, parūpinti lėšų metinei literatūros premijėlei. Ir tai maždaug viskas, ką ji šiuo metu gali ir privalo daryti.

Paskirti jai vykdyti anapus debesų, dausose sužvejotus projektus ar, anot Donelaičio, kieno nors susapnuotas glūpas muses gaudyti, būtų grynas nesusipratimas. Tie projektai, kuriuos numato tvirtai ant debesų stovėdamas kolega Santvaras, yra visai neįvykdomi ne tik LRD valdybai, bet ir visus LRD narius krūvon sudėjus, ir prie jų dar pridėjus LB Kultūros Tarybą ir tą mistinę "Liet. Mokslo Institutą" Chicigoj.

O visuomenei, kuri be abejo ruoš Donelaičio pagerbimus, kaip praelytje, taip ir dabar visi LRD nariai savo vietovėse kviečiami noriai patalkininkaus, jeigu ligi Naujų Metų bus spėję dar kartą perskaityti Kristijono "Pavasario linksmybes"...

NAUJOS IDĖJOS
NAUJAI ERAI
APDRAUDA?

Pasitikrink
NATIONWIDE

dėl naujų idėjų!

- AUTOMOBILIŲ APDRAUDA
- NUO GAISSRO APDRAUDA
- GYVYBĖS APDRAUDA
- NAMŲ SAVININKŲ
- MOKSLO
- PASKOLŲ
- NELAIMIŲ IR LIGOS
- PENSIJOS

Nationwide turi naujų idėjų jūdį apsidraudimui, kad išpildžius bet kurį apdraudos reikalavimą už jums įmanomą mokestį. Patikrinkite jus įdomaujantį planą ir kontaktukite:

L I E T U V I
JUOŽA BALNIŲ
(JOSEPH BROOKS)
5359 Decker Rd.
No. Olmstead, Ohio
Telef. 777-2155

NATIONWIDE
Nationwide Mutual Insurance Co.
Nationwide Life Insurance Co.
Nationwide Mutual Fire Insurance Co.
Home office: Columbus, Ohio

Gi "Pavasario linksmybėse" Kristijonas sakė: "Ak, gaidau, lietuviški kytri pilosopai taip glūdyba nėra rašytojų socialinės globos ar kokia propagandos įstaiga, tam ji neturi lėšų ir ne tam renkama. Ex professio LRD valdyba renkama (opastariaisiais laikais jau beveik smurtu norom ar nenorom demokratiškai paskiriama) sudaryti laisvųjų lietuvių rašytojų sutelktinės organizacinę organą, sekti ir palaikyti savo narių "profesijos" moralinius ir materialinius reikalus, parūpinti lėšų metinei literatūros premijėlei. Ir tai maždaug viskas, ką ji šiuo metu gali ir privalo daryti.

Paskirti jai vykdyti anapus debesų, dausose sužvejotus projektus ar, anot Donelaičio, kieno nors susapnuotas glūpas muses gaudyti, būtų grynas nesusipratimas. Tie projektai, kuriuos numato tvirtai ant debesų stovėdamas kolega Santvaras, yra visai neįvykdomi ne tik LRD valdybai, bet ir visus LRD narius krūvon sudėjus, ir prie jų dar pridėjus LB Kultūros Tarybą ir tą mistinę "Liet. Mokslo Institutą" Chicigoj.

O visuomenei, kuri be abejo ruoš Donelaičio pagerbimus, kaip praelytje, taip ir dabar visi LRD nariai savo vietovėse kviečiami noriai patalkininkaus, jeigu ligi Naujų Metų bus spėję dar kartą perskaityti Kristijono "Pavasario linksmybes"...

Na, kaip matome, Kristijonas Kristijonai, kaip ir mes, esame lietuvių tautos nuosavybė, tad ar ne labiau derėtų jį "pagerbti ir pasaulin išvesti" kokiai didesnei ir už Liet. Rašytojų Draugijos valdybą reikšmingesnei įstaigai ar veiksmui, kuris nuolat ir "ex professio"

dvi neblogos laidos: viena dar nepriklausomybinė, dail. V. K. Jonyno iliustruota, kita sovietinė, dail J. Kuzminsko ne taip gerai, bet užtenkamai geras grafikos darbas pamarginta. Geresnioji galėtų būti išleista dideliu tiražu, turint viltį, kad ją jaus reikalo nusipirkti ir pasikaityti bent kokie 6000 lietuvių. Bet jeigu naujai Metų laidai nesusirastų nei 250 pirkėjų, -- J. Karvelio nustatytos minimalinės normos, -- tai tik būtų įrodymas, kad mūsų tremties visuomenei jau nebereikalingi ne tik Donelaičio metai, bet ir pats Donelaitis. O tokiomis sąlygomis kažin ar LRD nariams verta daug aušinti burną ir visuomenei talpinkauti jai visiškai nereikalingais plepalais.

Pirmiau tegu Donelaitis įeina į lietuviškus namus, o tik paskui galbūt jį, santvariškai tariant galėtume "ir pasaulin išvesti."

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!
KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI
PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NES DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRA SVARBU GAUTI DAŽNIAU, NES IS TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS
& LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sektorius

Chicago Phone: 212-4395; Suburban Phone: 656-6330

Svarbus pranešimas siuntinių
į Lietuvą siuntėjams!

Artinasi Kalėdos, dabar yra pats laikas siuntinius siųsti, kad jie Lietuvoje šventėm būtų gauti.

Viena iš patikimiausių Amerikoje siuntimo firmų yra licenzijuota bendrovė Cosmos Parcel Express Corporation, per kurią siuntiniai yra betarpiiai siunčiami tiesiai į Vilnių.

Šios bendrovės du lietuviški skyriai randasi Chicagoje: 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864 Chicago 8, Ill.; 2439 West 69th St., tel. WA 5-2737 Chicago 29, Ill.

Siųsdami per tas lietuviškas įstaigas siuntinius, Jūs esate pilnai garantuoti, jog siuntiniai bus tvarkingai supakuoti, tuoj pat išsiųsti tiesiai į Lietuvą ir pasieks gavėją po 5-6 savaitių.

Ten pat didžiausias pasirinkimas, urmo sandėlio kainomis visų medžiagų ir prekių kurios tinka siuntimui.

Cosmos įgaliotu atstovu Chicagoje yra Edvardas Žukauskas.

Šitoje firmoje pradėjo taip pat dirbti, ilgą laiką toje srityje dirbęs ir siuntinių siuntėjams žinomas Vytautas Žukauskas.

Taigi visais siuntimo ir informacijų reikalais kreipkitės paminėtu adresu 2439 W. 69 St., tel. WA-5-2737 arba 3212 So. Halsted St., tel. CA 5-1864. Būsime tikrai kuo geriausiai aptarnauti ir pilnai patenkinti.

KAI RUSAI ATEINA

(ISTRAUKA IS KNYGOS "WENN DIE RUSSEN KOMMEN")

ROBERT RAID

(42)

Rusas šypėti.
-- Sveikintina kiekvieno atveju, kai jaunas vyras veržiasi į kareją. Be to, kiek žinau, buvote ir garbėtroška!
-- Taip!
-- Puiku! Visa tai galėsime sutvarkyti.
-- Dar ne viskas, Ivanai Maksimovičiaus. Persikraustymas juk kainuoja!
-- Pinigų? Kiek?
-- Jums tas geriau žinoma, nei man. Beto, man reikalingos atos-togos.

Pašaipiai jis kilsteli antakių.
-- Savaiame suprantama! Mes jus pasiūsime į Krymą! Sutinkate?
-- Taip, bet...
-- Ko dar?
-- Mano sužadėtinė turi vykti drauge!
Įgaliotinis garsiai nusijuokia paplodamas rankomis į šlaunis.
-- Puiku, Raidai! Tamsta man patinka! Tatai paprasčiausias prievartavimas! Vistiek -- jūsų sužadėtinė vyks su jumis drauge! Ko dar?
-- Mano motina taip pat turėtų vykti drauge į Rusiją.
-- Jūsų motina? O taip! Žinoma, ji vyks drauge! Turite dar kokių pageidavimų?
-- Jokių! Ne, dar vienas -- sudraskykite mano mirties sprendimą!
-- Pirmiau davinius, Raidai!
-- Ne! Pirma mirties sprendimą!
Rusas šypėti, sudrasko popierį ir skiautes numeta ant grindų.
-- Dabar pradėkime! Pirmiausia bendradarbių pavardes.

-- Bendradarbių sąrašus jums pristatysiu, drauge!
-- Pristatysite? Paprasčiausiai -- sakysite pavardes!
-- Jums žadėjau pristatyti sąrašus ir aš juos atnešiu! Ten tiek daug pavardžių, kad ne visus žinau atmintinai. Drauge jūs gausite ir davinius apie radio siųstuvą ir štabo būstinę.
-- Kur tie sąrašai?
-- Mieste.
-- Kokioje vietoje?
-- Jokios nebus naudos, jeigu ir pasakysiu adresą. Mes juk turime visą eilę sargybų postų, ir jeigu ateis jūsų vyrai, jie teatras tik krūvelę pelenų, sudaužytą siųstuvą ir gal vieną kitą lavoną. Jeigu pasirodys NKVD, viskas bus pilniausiai sunaikinta, o tada aiškintumėt, kad aš melavęs ir vistiek būčiau sušaudytas!

Valandėlę pagalvojęs jis nusprendžia:
-- Gerai -- veskit mano vyrus! Kiek jums reikia?
-- Nė vieno!
-- Kaip tai?
-- Tai reiščia, kad aš turiu būti vienas! Negi manote, kad mano vyrai bus tokie kvaili? Kai tik mano žmonės pastebės, kad atvykstu su NKVD vyrais, jie viską sunaikins ir pasibaigs taip, kaip baigėsi Noemne operacijoje (Noemme yra Tallinno priemiestis, kuriame buvo įrengtas laisvės kovotojų radio siųstuvai. Dar metų pabaigoje -- apie Kalėdas NKVD šnipai susekė ir norėjo jį ir į aptarnavusius žmones paimiti, bet Pugovas, atvykęs su 40 vyrų prarado šešis saviškius ir įsiveržė vidun rado tik degusių krūvą ir operatoriaus lavoną, kuris desperatiškoje kovoje pats nusižudė. Vert.).
Ypatingasis įgaliotinis ilgai svarsto rūkydamas. Pagaliau jis klausia:
-- Ir tamsta eitumėt tiesiog į savo štabą?
-- Žinoma!
-- Ir tenai yra jūsų bendradarbių sąrašai ir visi daviniai apie radio siųstuvą?
-- Niekur kitur!
Tada jis kalba beveik pašnibždomis:
-- Ir kas man garantuos, kad Tamsta nepabėgsite?
-- O kas man garantuos, kad nebūsiu pastatytas prie sienos?
-- Aš jus užtikrinu savo žodžiu, Raidai!
-- Mano žodis lygiai tiek pat vertas, kaip ir jūsų, Ivanai Maksimovičiaus!

(Bus daugiau)

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

MYKOLO VAITKAUS aštuntoji poezijos knyga

Aštuoniasdešimt metų amžiaus ir aštuoni lyrikos rinkiniai! Atsitiktinis ar toks jau likimo lemtas sutapimas? Putnamo Immaculata to rinkinio išleidimą beveik sutapdino su Poeto gimtadieniu. Esu tikras, tokia leidyklos pastanga jam buvo nemena paguoda.

Poetas Myk. Vaitkus savo kilmę yra žemaitis. Jis gimė 1883 m. spalio 27 d. Gargždų miestelyje, Kretingos apskr., gausioj (8 vaikų) šeimoj. Vadinas, prieš porą savaičių jis įžengė į savo gyvenimo devintąją dešimtį metų. Susitikęs su juo ir pakalbėjęs, negalėjau pasakyti, kad jis tokio garbingo amžiaus ir tokios retos buvimo sukaulėjęs. Tebėra gyvas, judrus, švytintis ne tik savo lengvu ir dailiu judesiu, bet ir dvasia. Gal būtų teisybė, kad žemaičiai yra tokie patvarūs žmonės, kaip jų krašto ąžuolai.

Tiesą kalbant, poeto Myk. Vaitkaus aštuntoji poezijos knyga turėjo būti dalis to didesnio apžvalginio darbo, kurį atliktį šio rašinio autorius pasižadėjo „Aidų žurnalui“. Bet, susitelkus didesniam kiekiui medžiagos, kilo mintis: juk ir Dirvos skaitytojai turi nors valandėlę stabtelti ir nors mintimis pagerbti garbingąją Sukaktuvininką. Todėl jo naujausiąją knygą išskyrčiau iš būrio kitų, galvodamas, kad šia proga būtų gėdinga nusisukti nuo savo laikraščio! Poetas Myk. Vaitkus, kiek mano akis aprėpia, šiuo metu yra vyriausias žynys lietuvių rašytojų šeimoj. Atseit, nūdien jis yra mūsų grožinės literatūros patriarchas.

Bijodamas, kad kai kam nesudaryčiau klaidingo įspūdžio -- aštuoniasdešimt metų ir tik aštuoni poezijos rinkiniai! (ir to negalėjau laikyti žmogaus nusikalčiumu) -- skubu pasakyti, kad Myk. Vaitkus literatūriniam gyvenime yra šakota ir kūrybinga asmenybė. Savo kūrybinės jėgos jis yra sekmingai išbandęs beveik

STASYS SANTVARAS

visuose grožinės literatūros žanruose - poezijoje, satyroj, dramoj, epe ir beletristikoje. Pastaruoju metu savo pagautumu, savo giedriu žvilgsniu į laiką ir žmones, garsėja jo atsiminimai. Be to originalių darbų, Myk. Vaitkus į lietuvių kalbą yra išvertęs keletą stambių religinės minties veikalų, kurių tarpe ir šv. Augustino Išpažinimus. Taigi, netikaštuoni lyrikos rinkimai, bet, visa krūvon surinkus, bus apie trisdešimt atskirų leidinių. Tai jau kalnas knygų ir kalnas kūrybingo žmogaus darbų...

Aštuntąją savo poezijos rinkinį Myk. Vaitkus pavadino Alfa ir Omega. Kai tas dvi graikų raidės tariam, paprastai galvojame, jog tai yra pradžia ir pabaiga. Tačiau šiose knygose telpa tik 1947-1949 m. Vaitkaus eilėraščiai. Negalimas dalykas, kad per keturiolika metų jis jau nieko daugiau nebūtų kūręs. Ar tik šia proga patriarchas nenorėjo mus truputį pagązdinti? Kiek turimi patikimų žinių, šis rinkinys nėra Myk. Vaitkaus poezijos Alfa ir Omega. Gal po tuo vardu jis slepia savo kūrybos meninį lygį, bet rašytojai, būdami žmonės ir tokiu žvilgsniu į savo darbus negali būti absoliučiai tikri ir neklaidingi.

Godžiojo tremty, tiksliau sveitingose JAV, jau yra išleisti keturi Myk. Vaitkaus poetinės kūrybos rinkiniai -- Vienatvėje, Nuošaliu taku, Aukso ruduo, Alfa ir Omega. Tematikos apimtimi ir jos suskirstymu savo tarpe jie turi regimų giminytės ryšių. Pradžioje eina religinė lyrika, vėliau asmeniniai ir gamtiniai motyvai, o knygų pabaigoje epinio pobūdžio ilgesni eilėraščiai ar atsigrįžimas į sopulingą gyvybės ir mirties susitikimą. Regim, temų požiūriu M. Vaitkus nėra varganas rašytojas.

Alfa ir Omega prasideda poeto

kalba šiuo Viešpačiu, didžiu ir nepasiekiamu, o mylimu ir godojamu. Savo religinėje poezijoje Myk. Vaitkus kartais (ne visada) puola į didį nusižeminimą ir taria:

... ir, kaip paukštelis šimtabokštėj girioj,
aš džiaugsmo gaidą čiaušku
Tau įkyriai...

Taigi net negieda, o čiauška, ir tai daro įkyriai! Nežinia, kaip Viešpats į tokį savęs menkinimą žiūri, bet žmogus galėtų ir nesutikti, jog Myk. Vaitkui būtų reikalingas toks kelias į Dievą. Gal aš klystu, bet Jisai gi mus sutvėrė laisvus, tad vargu jis galėtų gėrėtis mūsų vergišku nuolankumu...

Eilėraščiuose, skirtuose Mergelei Marijai, kaip tikrai dailus kūrinėlis išsiskiria Baltosios lelijos. Lietuviškų gegužinių pamaldų nuotaikos gyvai atsispindi dviejuose šešiapopusiuose eilėraščiuose apie Mariją. Jei kas parašytų muziką -- būtų graži giesmė Salve, Regina. Kaip retai kur M. Vaitkus kūryboj, šioj giesmėj suskamba skundo gaida ir prisimenama tremtis. Tegu ir ne ta tiesioginė, o ta, kuri mus tremia iš šio gyvenimo, bet artima ir suprantama. Immaculatoj vėl pasigirsta Myk. Vaitkaus nusižeminimo balsas:

Bet neverta Tave pasiekti
ir ten priglust prie sniego
kojų --
jinai savam purve dar liekti,
Nesuteptoji.

Asmeniniuose ir gamtiniuose motyvuose, tokis yra mano įspūdis, plačiau atsiveria ir gyviau plazda poeto Myk. Vaitkaus širdis. Čia yra dailus ir emocingas eilėrašties Ačiū, dedikuotas poetui Leonardui Andriekui. Jis žavi paprastumu, nuosekliai tekančia mintimi ir gyvu jausmu, kuris yra tokis reikšmingas poetinei kūrybai.

Myk. Vaitkaus lyrikos Omegai būdingi ir tikrai dailūs yra šie kūriniai: Užgesai (Sal, Nėriai), Teks nutilti, Baltoji leukonija (lietuvaite -- "Bet vaškas vis tirpsta -- tu nužydėsi... kuriojgi šalelėj, kuriam gi pavėsy?...), Dosniai Sielai, Nepasiekiamo trokšti, Žibutė (kurios lemtis surišta su gailestinga ir negailestinga žmogaus širdim), Kas tai, Ilgesio paukštys, Iš kur nelaukta (bičiulio smūgis į širdį), Kada grįšiu tėvynėn. Bet ir geruose darbuose vis galima rasti dar geresnį. Iš jų išskirčiau Myk. Vaitkaus eiles Kas tai. Tame kūrinio poetas iškyla kaip įžvalgas žmogaus jausmų ir minčių regėtojas. Tai puiškus eilėrašties ir, pasakyčiau, ta savo "psichologija" -- nuostabus paukštis mūsų poezijoje.

Ir apsilankė Siela Sielojmano,
ir, kaip liepsnos, jos liepsnoj
plevena,
Vienam akorde du sidabro
tonai,
dvi aukso dulkės saulų puotos
duonoj...
(Nežinomas vardas, 61 psl.)

Tas vienas posmas rodo, koks dailus ir savaimingas yra Myk. Vaitkaus poezijos pasaulis. Vaitkiškas, todėl vienintėlis ir nepakartojamas.

Suvarmėjo griaustinis, pasaulio vargonai,
sužvilgėjo lietaus krikštolinė palaima,

JUOZAS MIELIULIS

"Homo Sapiens"

* TRIJŲ DAILININKŲ: Juozo Mielulio, Antano Petrikonio ir Vlodo Vaitiekūno darbų paroda įvyksta lapkričio mėn. 16-24 d.d. Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje. Parodos atidarymas ruošiamas lapkričio 16 d. (šeštadienį) 7 val. vakare. Ši paroda bus pirmoji lietuvių simbolistų paroda, Juozui Mieluliui atstovaujant realistinį simbolizmą, Antanui Petrikoniui -- naturalistinį simbolizmą ir Vladiui Vaitiekūnui metafizinį simbolizmą.

Kaip dangaus sidabrinų strėlių milijonai,
kaip pavasario jauno simfonijos tonai, --
ir vaikvorykštė stebėsiu apsiutė kaimą.

(Rožiabaltė svaja, 73 psl.)

Poeto širdis plazda visur ten, ką regi jo akys, ką girdi jo ausys, ką jis savo mintim suvokia ir aprėpia. Žemė, dangus, žvaigždės, augalai, su savo džiaugsmiais ir sielvartais, gyviai ir pats žmogus gyvena Myk. Vaitkaus poezijos pasauly. Nereikia dūng, reikia tik įsijausti į jį, kad ir pats suplazdėtum, kaip "jauno pavasario" peteliškė.

Alfos ir Omegos Finale yra sutelktas filosofinis žvilgsnis į būtį ir kelionės pabaigą. Nors žmogus žino, kad jis eina pas savo Kūrėją, o tačiau mirties paslaptis kečia ne tik liūdesnį, bet ir baimę. Ką ten rasim? Durys į ateitį užvertos, nėra jose net plyšelio, pro kurį galėtumėm pažvelgti ir pamatyti, kasgi yra tasai Siaubus Anapus. Ir poetas šunktelėja:

Uždaros likit, uždengusios
paslaptį,
durys mūsų...!

Myk. Vaitkaus Alfos ir Omegos kalba daili, sklandi, taisyklinga (ne žemaitiška, o bendrinė), jo poetinių įvaizdžių ir minčių pasaulis turtingas ir spalvingas. Forma apvaldyta, bet ne monotoniška -- lengvai apveikiami įvairūs ritmai ir metrai, strofų struktūra taip pat ne vienoda, ne nuobodi. Visa tai rodo, kad poetas Myk. Vaitkus yra savo meno meistras.

Gavęs naują ir brangią dovaną -- lyrikos rinkinį Alfa ir Omegą, be to, visai arti stovėdamas prie Myk. Vaitkaus pagerbimo, kuris lapkričio 16 d. yra rengiamas Bostone, visa širdim jungiu patriarchui savo linkėjimą: amžinumo prasme tegu dar ilgą valandą "mūsų durys" neatsiveria jo akivaizdoj...

ANTANAS PETRIKONIS

Kelias

VLADAS VAITIEKŪNAS

Saulėtekis

Pianistė Aldona Kepalaitė koncertavusi Philadelphijoje spalio 26 d.
V. Gruzdžio nuotrauka

EAST CLEVELAND—13515 EUCLID AT SUPERIOR

SAVINGS EARN

4 1/2%

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

SUPERIOR SAVINGS

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30 P.M.

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE—6712 SUPERIOR AT E. 68TH

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy....	5th	\$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediška....	5th	\$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France.....	5th	\$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand	5th	\$4.69
5. PORT. SOUTHERN, RHINE Wine.....	5th	\$.69
6. ST. REMY BRAND, Import. from France.....	5th	\$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine	5th	\$.98
8. BORDEAUX Wine, Red or White.....	5th	\$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DETROITO LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ CENTRO SUKAKTIS

Detroito Lietuvių Organizacijų Centras savaime neatsirado. Šios organizacijos, įsisteigusios 1943 m. lapkričio mėn. 14 d., tikslas buvo kovoti su Detroito stipriai veikiančiais lietuviais komunistais, Besiartinant II pas, karo pabaigai, padėti nelaimėje atsidūrusiems lietuviams pabėgėliams, kurie gelbėdami savo gyvybę atsidūrė Vokietijoje. Manding, tai nebuvo galutinis tikslas! Visa energija buvo nukreipta skatinti JAV vyriausybę, kad ši nugalėjusi nacių Vokietiją, išvaduotųjų kraštą iš svetimųjų žiaurios okupacijos.

Šiomet sukanka 20 metų nuo šios prasmingos ir vadovaujančios organizacijos įsisteigimo dienos. DLOC sutelkė Lietuvos laisvinimui 22,000 dol. Beto, karo bonams pirkti buvo sutelkta 533,770 dol. Karo departamentas pirkto du karo bombonešius ir pavadinė juos "American Lithuanians".

DLOC, tai skirtingų pasaulėžiūrinių bei politinių draugijų junginys. Tačiau šioje organizacijoje nepakenčiami komunistai, kadangi jie kovoja prieš Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Pradžioje šiame mieste tebuvo daug ginčų ir tik padrikos ir nevieningos partijos: labai truko vienybės. Tuo tarpu komunistai turėjo savo radijo transliacijas, organizavo pagalbą sovietijai ir kominternui. Jų akiplėšiškumas ir komunistinio raugo arogancija, melas, šmeižtai ir skleidžiama neapykanta (bei intrigos lietuvių tarpe) paveikė patriotus, laisvos Lietuvos kovotojus, ir jie nutarė veikti vieningai. Argi svarbu, kad tas ar anas socialdemokratas, krikščionis demokratas, liaudininkas ar tautininkas? Svarbumo branduolį sudarė šviesi mintis: šios visos ar kitos pan, organizacijos kovoja Lietuvos išlaisvinimo idealui, tik laisvos Lietuvos ateitim. To pakako. Ir tik po 20 metų visi galvojančiai patriotai lietuviai suprato kokią didelę naudą Detroito lietuvių gyvenimui nešė DLOC, nes vienybėje galybė.

Nusikalstume, jei nepamintume šios organizacijos iniciatoriaus. Nors gal ir kiti galvojančiai lietuviai panašios jungiančios draugijos ilgėjosi, bet idėja virto kūnu, kai lietuvių katalikiškų organizacijų veikėjas Matas Šimonis ano meto visuomenės veikėjams pasiūlė steigti visų organizacijų branduolį, patriotines organiz. jungiančią draugiją, lyg

centrą, kuri turėtų pakankamai autoriteto veikti ir vadovauti (ne tik puoselėti lietuvių tautos kultūrinės vertybes) politinei kovai, vykdyti ir spręsti tuo metu pribrėndusius ir tautai labai svarbius politinius uždavinius Detroito.

Feliksas Motuzas Mato Šimonio sumanytą parėmė. Šiai organizacijai pirmininkavo Matas J. Šimonis, Petras Medonis, Feliksas Motuzas, K. J. Semaška, Marija Sims, dr. Kazys Karvelis, Ralph J. Valatka ir kt. Be šių žymių veikėjų, aišku daug darbščiuųjų bitelių liks nepaminėta, bet tai nereiškia, kad jiems nereiškia pagarba.

Sveikindami DLOC 20 metų sukakties proga pagarbiai lenkiame galvą prieš tuos idealistus, kurie šią naudingą organizaciją Detroito įsteigė, joje vienaip ir kitaip veikė nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymui. Detroitas turėtų būti, neapsirikiu taręs, vienišas miestas visose JAV, kuris sugebėjo tokią vadovaujančią organizaciją įsteigti vieningai ir darniai veikti Lietuvos labui net dvidešimt metų.

Gyvuok! DLOC ilgus, ilgus metus! -- bent iki Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir žiauriųjų mūsų krašto žmonių engėjų maskolių iškraustymo į tolimąją maskoliją.

(vm)

Lietuvos konsulas dr. J. J. Bielskis užriša Tėvynės mazgelį žodį davusiam losangeliečiui jūrų skautui S. Jurkūnui Los Angeles jūrų skautų dešimtmečio minėjime. L. Kančausko nuotrauka

Lapkričio 3 d. Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose įvyko iškilmingas Los Angeles jūrų skautų veiklos dešimtmečio minėjimas. Nuotraukoje buvęs jūrų skautų vadas Stepas Makarevičius (dešinėje) ir naujasis vadas Algis Raulinaitis raporto metu. L. Kančausko nuotrauka

MAY'S

DOWNTOWN
ON THE HEIGHTS
PARKTOWN
SOUTHGATE

BASEMENTS

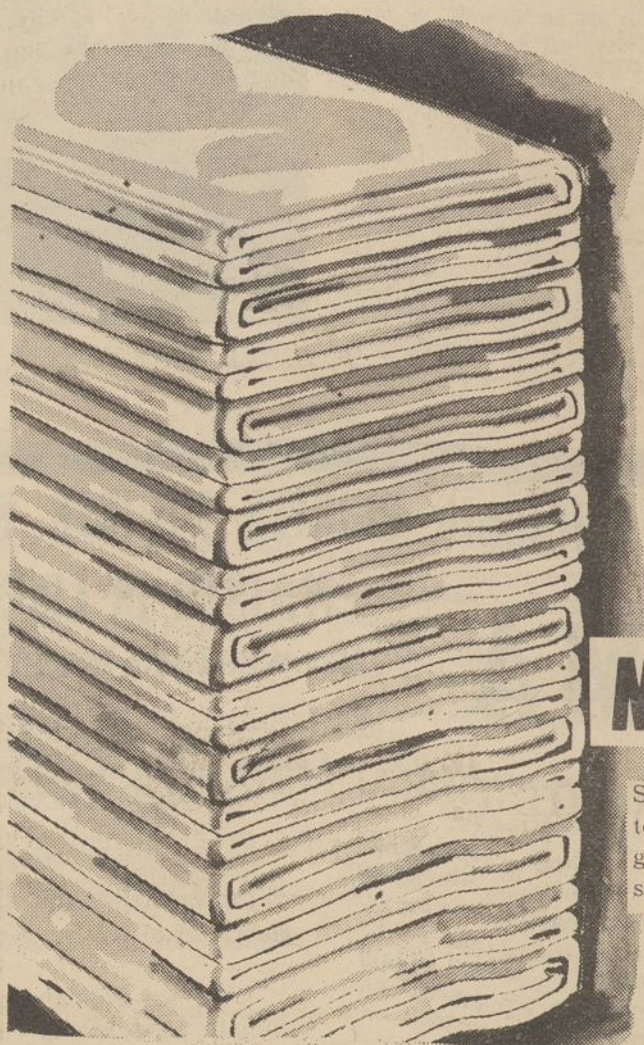
EAGLE STAMPS
PADIDINA JUSŲ
TAUPYMA VISOSE
4-SE MAY CO.
KRAUTUVĖSE!

SPECIALUS pakartojimas!

"STEVENS" madingos "Mohawk"

Išsukuotos medvilnės perklio

BALTOS PAKLODĖS

Ilgalaikiam vartojimui pagarsėjusios Mohawk medvilnės perklio paklodės. Pasirinkimas nuo paprastų iki gatavai pritaikytų ir apšildomųjų, geros kokybės, kaip šilkas švelnių paklodžių! Susidarykite atsargas jau dabar. Jūsų biudžetui pritaikytomis kainomis.

72 x 100" apšildomųjų
vienguboms lovoms
kainavusios 2.99

81 x 108" apšildomųjų
dviguboms lovoms
kainavusios 3.49

42 x 38 užvalkalai

2.59

2.99

vienas **.84¢**

MOHAWK medvilnės muslino paklodės

Stevens Mohawk patvarios, medvilnės muslino paklodės tokiomis kainomis, kurių tikrai gila praeiti! Dabar jau galite prisipildyti baltinių spintos lentynas, ko Jūs visuomet svajojote.

72 x 108" apšildomųjų
viengubai lovai
kainavusios 2.49

81 x 108" apšildomųjų
dvigubai lovai

1.89

2.09

Užsakymai priimami paštu ir telefonu.
Skambinkite CHerry 1 - 3070

Pritaikyti 42 x 36 užvalkalai
vienas **.49¢**

BASMENT DOMESTICS DEPARTMENT, THE MAY COMPANY, DOWNTOWN AND BRANCHES

VISAIS

APDRAUDOS
REIKALAI,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

PAULINA

MOZURAITIS-BENNETT

HI 2-4450

642 Meadow Lane Dr.
CLEVELAND 24

1863 M. SUKILIMO MINEJIMAS

ALT Clevelando skyriaus valdyba suruošė 1863 m. sukilimo šimtmečio paminėjimą, suskirsčiusi programą į 2 dalis -- šeštadienį, lapkričio 9 d. pritaikyta meninė programa su įprastiniais pabaigai šokiais ir bufetu. Sekančią dieną -- akademinė dalis su paskaitomis, prieš tai dalyvaujant pamaldose šv. Jurgio bažnyčioje.

Minėjimas nepatraukė Clevelando visuomenės ir abi dienas jis vyko pustuštėje salėje.

Nežinūnų į parengimų gausumą, jau baigiantį išvarginti juos lankančiuosius, rengėjams dar daromi priekaištai dėl to, kad minėjimą nebuvo reikalo skaldyti į 2 dienas ir prie momento rimties jungti bufetą su šokiais. Šis neapdairumas ALT Clevelando valdybai ir kitoms organizacijoms turėtų būti įspėjantia pamoka ateities.

Minėjimo meninėje dalyje pasirodė režisieriaus P. Maželio vadovybėje besireiškia Vaidilos Teatro aktoriai, pakartoję momentui pritaikytus, kad ir anksčiau girdėtus, epizodus iš Marionio "Kęstučio Mirtis", Landsbergio "Penki stulpai turgaus aikštėje" ir B. Sruogos "Milžino paunksmė". Be to, Dalia Mackevičiūtė ir A. Balčiūnaitė patiekė po monologą.

Ištraukose gražiai pasireiškė D. Mackevičiūtė, V. Žilionytė, R. Zorska, R. Apanavičius, P. Maželis ir I. Gatautis.

Tekų atskirai pažymėti didelę pažangą rodančias D. Mackevičiūtę ir A. Balčiūnaitę. Vaidybo-

je ir tekstuose užtikrintas R. Zorska.

Programą vedė ir atskiras žodines jungtis patiekė B. Augustinavičiūtė.

Sekmadienį, lapkričio 10 d. šv. Jurgio parapijos salėje, pominėjimui skirtų pamaldų adv. Julius Smetona lietuvių emigracijos Amerikon šimtmetį vaizdžiais pavyzdžiais sujungė su 1863 m. sukilimo idėja, davusia pradžią lietuvių kėlimui į Naująją pasaulį, kuriame tuo metu vyko sunkios egzistencinės kovos už laisvės sampratą ir emigranto moralinį slogutį.

Dr. Juozas Jakštas plačiau palietė patį sukilimo laikotarpį ir istorikų aplombu, akademišku faktų gvildenimu to sukilimo idėją. Prelegentas pabrėžė faktą, kad lietuvis yra be galo kietas defensyvoje, ginant savo teises. Ir sukilimo idėja nekylusi noreką nors iš ko nors atimti, o tik lietuvių meilėje tam, kas jiems teisėtai priklausė ir buvo pažadeta.

Nėra abejonės, kad meninė ir akademinę dalį sujungus į vieną ištisinį minėjimą, gautume aukštesnį lygio momentui pritaikytą programą. Ją išklaisyti nekenktų bet kuria proga.

Minėjime abi dienas dalyvavo Clevelande viešs Lietuvos konsulas New Yorke p. Stašinskas.

* AMERIKOS LIETUVIŲ PIELIČIŲ KLUBO direktoria J. m. lapkričio mėn. 16 d. 7:30 val. vak. lietuvių salėje rengia savo nariams pasilinksminimo vakarą. Šiame vakare vyks kalakutų, kumpių ir kitokių dovanų paskirstymas. Prie puikios muzikos šokiai, žaidimai ir skanūs užkandžiai bufete.

Įėjimas tik su nario kortele. Visi klubo nariai kviečiami dalyvauti.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

PALAIDOTA PAULINA MOZURAITYTĖ-BENNETT

Tragiškai automobilio katastrofoje žuvusios Paulinos Mozuraitytės-Bennett laidotuvis įvyko lapkričio 7 dieną. Velionė į Kalvarijos kapines palydėjo didelis būrys giminių, bičiulių ir pažįstamų. Kapinėse, prie karsto, šeimos, giminių ir Clevelando lietuvių bičiulių varduatsisveikinimo, šodį tarė Vytautas Braziulis. Kalbėtojas apibūdino velionės taurią ir patrauklią asmenybę, išskeldamas žuvusios nuosirdų ir paslaugų būdą, didelį pareigingumą ir taurų sąžiningumą savose pareigose.

Paulina buvo gimusi Clevelande 1914 m. Rugsėjo 2 d. šviesių lietuvių tėvų, Juozapo ir Elzbiotos Mozuraičių šeimoje. Mokslo: John Adams High School, Anksti likusi našlė, tačiau tęsė mokslą Western Reserve Universitete, kuriame išklaisyti administracijos teisės kursą su diplomu verstitis nekilnojamo turto apdraudos teise. Prieš dešimtį metų pradėjusi atstovauti žinomą Nationwide Insurance bendrovę, per tą laiką, dėka savo sąžiningo ir paslaugaus būdo, turėjo susidariusi gausią apdraustųjų klientų būrį. Paulina, be savo pasirinktostarbybos pareigų, buvo jautri ir visuomeniškame gyvenime: priklausė įvairioms amerikiečių ir lietuvių religiniams bei visuomeniniams sambūriams. Velionės jautriai pasigė SLA 14 Kuopa, kuriai ji priklausė eilę metų, buvo narių organizatorė ir išdėglojė. Velionės pasigė veik vis Clevelando lietuvių sambūriai, kurių kultūrinuose rengimuose matydavome ir giedriai nusiteikusią Pauliną Mozuraitytę-Bennett. Velionės jautriai pasigė ir Clevelando šv. Kazimiero Lituanistinė Mokykla, kurią lanko velionės 14 metų sūnus Mitchellis. Velionė, būdama jautrečiosios kartos lietuvaite, namuose kalbėjo lietuviškai ir savo

A.A. Paulina Mozuraitytė - Bennett

sūnų skatino, kad ir jis mokėtų savo motinos kalbą. Tegu būna velionė taurių pavyzdžiu mums visiems, seniems ir jauniems, lietuviams, kaip reikia auklėti savo jaunimą, kad jis mylėtų ir gerbtų savo tėvų gimtąją kalbą!

Tegu būna lengva velionei, Paulinai Mozuraitytei - Bennett, Šiaurinės Amerikos žemėlė, kuri išugdė ištikimą ir pareigingą šio krašto dukrą ir taurią Lietuvę. Motiną!

Vytautas Braziulis

A. BANIS LF ŠIMTININKAS

Vyresniosios kartos Clevelando lietuvių veikėjo Aleko Banio veiklos Amerikoje 50-ties metų minėjimo pobūvis, subūręs per 150 bičiulių, praėjęs gero pasisekimo ženklo, davė ir tokio masto parengimams nemažą pelną, apie \$200,00. Minėjimo ruošos komisija, vykdydama sukakutininko pageidavimą, iš likusio parengimo pelno \$100,00 pasiskyrė Lietuvii Fondui, Tuo būdu, Alekas Banys, visą savo gyvenimą gausiai aukavęs Lietuvos laisvės ir kitiems lietuviškiems reikalams, įsirašė į Lietuvii Fondo garbingųjų "šimtinių" sąrašą. Kita pelno dalis, apie \$100,00, Aleko Banio pageidavimu bus pasiųsta kaip auka Vakarų Vokietijos sanatorijose esantiems lietuviams džiovininkams. Alekas Banys, visada rodes idealistinį nusiteikimą visuomeniniuose darbuose, šį kartą vėl rodo pavyzdį, kaip panaudoti pajamas iš įvairių sukakutinių. Jeigu mes visi sutartume visų tokių sukakutinių, vardinųjų bei kitokiomis progomis išbarstomus dolerius visokioms mažavertėms dovanoms sudėti kaip auką Lietuvii Fondo išdan, jis sparčiai augtų ir greitai laiku pasiektų \$1,000,000 sumą!

(vv)

* KORPI NEO - LITHUANIA valdyba Clevelande kviečia visus seniorus-es ir filisterius-es, atsilankyti į senorių sueigą, kuri įvyksta lapkričio 17 d. (sekmadienį) Lietuvii salėje, 12 val. Darbotvarkėje: naujos valdybos rinkimai ir juniory kėlimas į seniorus.

PABALTIEČIŲ VAKARAS

Kalbėti apie baltų vienybę yra maža, reikia praktiškai ją pademonstruoti. Atsilankytį trečiadienį (prieš Padėkos dieną), lapkričio 27, šv. Jurgio salėje įvykstančiame pirmajame baltų vakare, kurį rengia Baltijos Aidų radijo programa.

Estų, latvių ir lietuvių menininkai bei radijo pranešėjai -- Toivo Karjus, Leonids Dagis ir Aldona Balčiūnaitė atliks įdomią vakaro programą.

Šokiams gros vokiečių radijo pranešėjo J. Wendell orkestras, o vaišės taip pat bus tarptau-

tinio skonio. Bilietai -- \$2.50 suaugusiems, \$1.50 moksleiviams ir studentams, gaunami Dirvoje.

Išnuomojamas namas

5 dideli, gražūs kamb. ir porčiai. Naujai dekoruotas vidus, geros grindys. Prieinama kaina. Jei patiks, nuomininkas galės tą namą gėmis sąlygomis nusipirkti.

Skambinti tel. 382-3862 (131)

IŠNUOMOJAMAS vienos šeimos namas

7 kamb., 4 miegamieji antrame aukšte. Naujai išdekoruotas. Šv. Jurgio parapijos rajone.

Teirautis tel. WH 4-2179 arba 942 - 8038 (131)

PARDUODAMAS NAMAS

2 šeimų, 5-5 kamb. E. 143 gt. į pietus nuo St. Clair; arti susisiekimo, krautuvii, mokyklų ir t. t. Lietuvos savininkas.

Skambinti GL 1-8729 (132)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Euclid

Erdvus, 3 mieg., 1 šeimos namas. Didelis salonas, valgomas, rūsys po visu namu, moderni vonia, nauji kilimai. Savininkas persikėlė į kitą miestą. Raktai mūsų įstaigoje. Apžiūrėkite ir duokite pasiūlymą.

Willowick

Grazi gatvė, puikus susisiekimas, arti mokyklų. 5 metų senumo. 2 mieg. žemai, 2 pusiau užbaigti viršuj. Padalintas rūsys po visu namu. \$17,800.

E. Cleveland

Į pietus nuo Euclid gatvės. 11 kamb., su baldais, gerame stovyje. Pajamos \$235 mėn. plus savininko butas.

2 šeimų, 5 - 5, du garažai, gerame stovyje. Palikimas. Prašo \$16,900. Siūlykite.

Šv. Jurgio parapijoje

1 šeimos, 6 kamb., 2 vonios, naujas gaso pečius, variniai vandens vamzdžiai, labai gražus kiemas. Prašo tik \$11,800. Galima pirkti su mažu įmokėjimu.

1 šeimos, 8 kamb., gaso karšto vandens šildymas, nauji langai ir durys, du garažai, sklypas 40 x 124.

2 šeimų, 6 - 5, \$10,400.

Investavimui

4 šeimų, 3 šeimų ir 3 garažai ant 1 didelio sklypo. Gerame stovyje. Visi butai išnuomoti. Pajamos apie \$400 mėn. Kaina \$28,000.

4 butai ir 3 krautuvės. Labai gerai prižiūrėti namai. Prašo \$32,000.

2 dviejų šeimų namai 5-5 ir 6-6. Reikia remonto. \$9,600.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė ir John Lorenz

13229 Superior Ave.

UL 1-6666

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

ATSIŪSTA PAMINĖTI

KOVA PRIEŠ DIEVĄ LIETUVOJE, autorius dr. J. Savasis. Išleido prel. Pr. M. Juras, Immaculate Press, Putnam, Conn. 1963 m. 91 psl. leidinyje telpa 14 straipsnių, paliejančių katalikų buklę Nepr. Lietuvoje ir persekiojimus sovietų okupacinio režimo metu. Kaina nepažymėta. Knygą galima užsisakyti Darbininke, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N.Y., 11221

LATVIAN INFORMATION BULLETIN, leidžiamas Latvijos pasiuntinybės Washington. Tai miogeografuotas periodinis leidinys, panašus į mūsų Eltos informacijas. Jame patiekiamos informacijos ir spaudos ištraukos iš gyvenimo sovietų okupuotoje Latvijoje, taip pat ir reikšmingesnės naujienos, liečiančios Pabaltijį, išplaukiančios iš Vak. pasaulio politinių šaltinių.

NAUJI MUZ. JUOZOBERTUOLIO LEIDINIAI CHORAMS.

Keliaujam su daina ir Apynėlis -- vyrų chorui, kaina 30 centų.

Budė! -- mezzo sopranui, vyrų chorui ir fortepionui. Kaina 50 centų.

Ugniagesiai -- vyrų chorui ir fortepionui. Kaina 35 centai.

Tremtinys -- mišriam chorui ir fortepionui -- Kaina 30 centų.

Gražūs prisiminimai -- fortepionui solo. Kaina 30 centų.

Leidiniai sukrauti J. Karvelio prekybos namuose, Chicagoje.

KREGŽDUTĖ, I dalis, elementorius, skaitymai, aplinkos pažinimas. Autorius pedagogas A. Rinkūnas. IV laida su spalvingesėmis iliustracijomis. Viršelį ir elementorinės dalies iliustracijas paruošė dail. T. Valius. Išleido spaudos b-vė Žiburiai, Toronto. Kaina 2,50 dol. To paties leidinio II dalis (taip pat IV laida) su žodynėliu ir metodinėmis pastabomis priede, kaina... 3 dol.

LIETUVIŲ FONDO PRANEŠIMAS

Aukos Lietuvii Fondui tolydžio auga. Šiandien jau skaičiuojame 92,000 dol. pagrindinio kapitalo. Tačiau didelė dalis pasižadėjusių tapti LF nariais iki šio dar savo įnašų nėra atsiumę. Todėl Fondo valdyba maloniai prašo savo pasižadėjimų nepamiršti ir juos vykdyti. Kartų kviečia visą lietuviškąją visuomenę, remti ir ugdyti Fondą, aktyviai į jį stojant ir skleidžiant Lietuvii Fondo idėją ir reikšmę savo pažįstamų tarpe. Nuo mūsų pačių priklausys Fondo dydis, o nuo dydžio -- nuošimtis, kasmet skiriamas lietuviškosios kultūros ir švietimo reikalams.

Lietuvių Fondas -- didžiausias lietuviškosios bendruomenės talikinkas.

Fondo adresas: 7243 So. Albany Ave., Chicago, Ill., 60629, tel: HE 4-4076. LF įstatai ir smulkesnės informacijos Jums pageidaujant bus nedelsiant pristatyta.

Lietuvių Fondo Valdyba

LAKEWOOD -- 3 miegamųjų vienos šeimos namas išnuomavimui ar pardavimui. 1 automobilis, garažas, gazo šildymas. Arti krautuvii, autobuso ir mokyklų.

Tel. AC-1-0088

Parduodamas

2 šeimų namas

3 garažai, 2 karšto vandens pečiai, 6 ir 6 kambariai. Savininkas keiasi Floridon ir privalo skubiai parduoti.

Tel. 431 - 8523

Pelninga nuosavybė

4 kambariai ir vonia viršuje, 5 kamb. ir vonia apačioje, rūsys ir garažas, gaisrinis garais šildymas. Naujai atremontuotas.

Tel. 884 - 0993

LAISVĖS KOVŲ DAINOS

Stovėjau parimus tarp vartų darželio
Kai paspaudęs ranką, tyliai nuėjai -
Ašarom sidabro verkė rutos žalios,
Verkė sutemose skęsdami beržai

ORIGINALIAS LAISVĖS KOVŲ DAINAS,

išleistas Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, dabar galite įsigyti per Dirvą už 5 dolerius

Likutis to leidinio, kuris iki šiol buvo įteikiamas aukojusiems LNF po 10 dol., nuo šios dienos galima įsigyti užsakius per Dirvą ir atsiumtus 5 dolerius.

Ši išimtinė teisė išplatinti leidinio likutį įgyta Dirvos leidėjams susitarus su Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba.

Likęs tos knygos kiekis yra nedidelis, tad paskubėkite ją įsigyti sau ir padovanoti draugams.

Užpildykite žemiau dedamą atkarpą ir, prisiuntę 5.00 dol., tuojau gausite

LAISVĖS KOVŲ DAINAS

PRAŠAU IŠSIŪSTI LAISVĖS KOVŲ DAINAS ŠIUO ADRESU:

Pavardė ir vardas.....

Adresas.....

.....

Priedų čekis \$.....

DIRVA

Nr. 130

1963 m. lapkričio 13 d.

KAS IR KUR?

* I KORP! NEO-LITHUANIA Chicagoje, rengiamą 41 m. sukakties paminėjimo šventę vietas reikia rezervuoti pas A. Siliūną telef. PR-8-0149.

Šventės pobūvis įvyks lapkričio 16 d., 7:30 v.v. Byrd Ballroom salėje, 4730 W. Madison.

* LIETUVIŲ GYDYTOJŲ KONGRESO FRATERNITAS LITHUANICA New Yorko skyrius šaukia 55-tą metų suvažiavimą šių metų lapkričio 17 dieną.

Suvažiavimo tvarka:

II va. pamaldos už korporacijos mirusius ir žuvusius Apreiškimo Bažnyčioje, 259 North 5 Street, Brooklyn, N.Y.

I val. 30 min. p.p. posėdis pas dr. Leonardą Plechavičių, 22 Hawley Terrace, Yonkers, N.Y.

Dienotvarkėje bus V. Bražėno pranešimas -- Kovos už laisvę visuotinumai.

Po posėdžio pobūvis.

PROF. J. PUZINAS IŠRINKTAS LITUANISTIKOS INSTITUTO PREZIDENTU

Spalio mėn. 8 dieną, dr. P. Jonikas pasiuntė oficialų raštą A. Baliūnui, Vl. Jakubėnui ir K. A. Girvilai, kviesdamas juos į Lituanistikos Instituto Prezidentui Rinkti Komisiją.

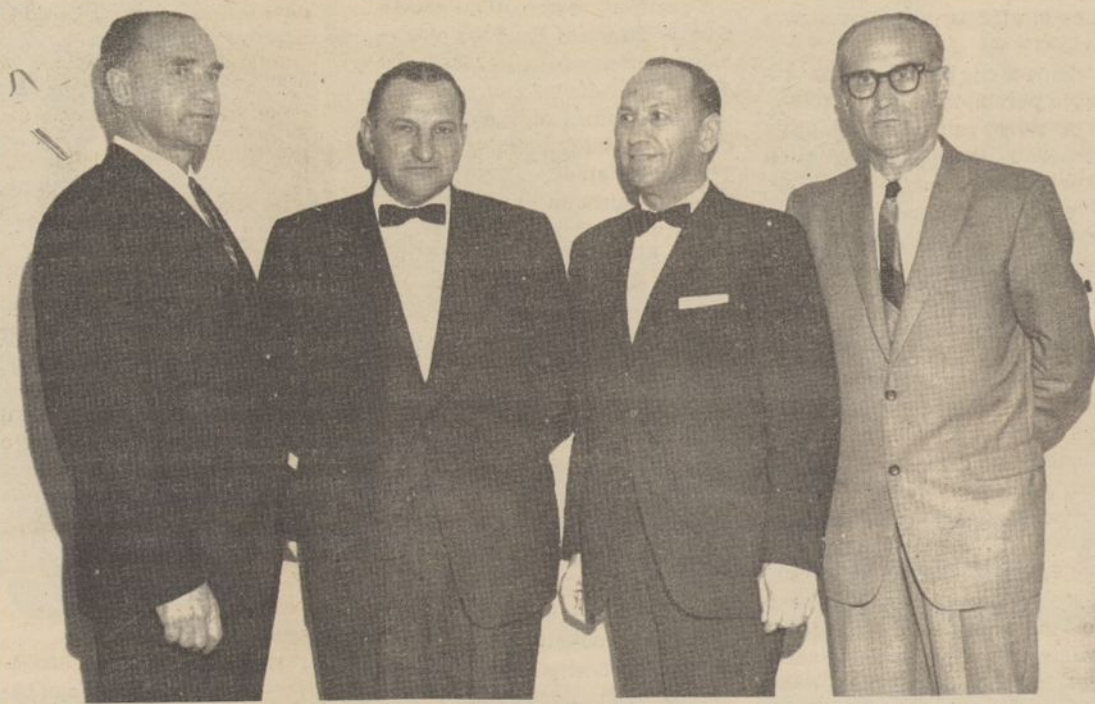
Paskirtosios komisijos pirmininkas A. Baliūnas tuojau ėmėsi darbo. Visiems 45 teisėtiems rinkėjams išsiuntinėjo balsavimo medžiagą ir pagal nustatytą laiką gavo iš viso 37 atsakymus. Komisijos posėdyje, lapkr. mėn. 5 d., atidarius vokus ir suskaičius ir suskaičius balsus, gauti šie rezultatai: prof. J. Puzinas -- 11 balsų, dr. J. Balys -- 7 balsai ir dr. P. Jonikas -- 6 balsai. Kitai 6 renkamieji gavo po mažiau balsų.

Didžiausią balsų skaičių gavęs prof. J. Puzinas laikomas išrinktu Lituanistikos Instituto Prezidentu.

ALT VEIKLA

* DR. JONAS PAUKŠTELIS, East Chicago, Ill., Rezoliucijoms Remti Komiteto vietos skyriaus pirmininkas, surinko \$105,00 aukų ir pasiuntė centro vadovybei, Stambiausią sumą skyrė J. Kilmas -- \$50,00 Anot dr. J. Paukštelio, neturėtų likti nė vieno geros valios lietuvio, kuris neparemtų pinigine auka šio taip svarbaus darbo.

1963 m. lapkričio 1 d. Chicagoje, ALT Valdyba apsvartė eilę klausimų, liečiančių Lietuvos laisvinimo problemas ir pasiskirstė 1964 metams pareigomis: L. Šimutis -- prezidentas, Dr. P. Grigaitis -- I viceprezidentas, T. Blinstrubas, P. Dargis, Dr. K. Drangelis, Dr. T. Remeikis, A. Rudis -- viceprezidentai, E.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Worcesterio skyriaus valdyba. Stovi iš kairės išd. P. Babickas, pirm. A. Zenkus, vicepirm. A. Vagelis ir sekr. A. Lileikis.

Bartkus -- I sekretorius, Dr. Vl. Šimaitis -- II sekretorius, M. Vaidyla -- išdininkas, J. Talalas -- Finansų sekretorius.

ALT Valdyba atnaujiną savo ryšį visomis jėgomis tęsti kovą dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymo.

Savo tikslams siekti ALT valdyba naudos visas jai prieinamas priemones. Užsibrėžtiems uždaviniais vykdyti reikalingas visos patriotinės lietuvių visuomenės bendradarbiavimas bei paskirų asmenų tikslus įsipareigojimų vykdymas ir taip pat būtina gausi finansinė parama. Juo didesnis bus ALT finansinis pajėgumas, juo daugiau bus galima nuveikti.

Todėl ALT valdyba kreipiasi į mūsų plačiąją visuomenę, į visas organizacijas, paskirus veikėjus, ypač į jaunimą ir prašo visomis pajėgomis ateiti ALT į pagalbą įgyvendinti tą didįjį uždavinį, lietuvių tautos troškimą -- atgauti Lietuvai laisvę. Tai yra šventa mūsų visų pareiga.

Prieš akis stovi daugybė darbų. Artėja Vasario 16 d. Stengimės tą didįjį Lietuvai šventę tinkamai paminėti ir atiduokime Lietuvos laisvinimui pagal išgalę savo duoklę. Paraginkime visus mūsų tautiečius vieningai dalyvauti bendrame Lietuvos laisvinimo darbe; skleiskime tarp amerikiečių lietuvių tautos laisvės troškimą ir pavaizduokime faktais bolševikų žiaurumus, rusifikaciją ir tautos naikinimą; sekime mūsų spaudą ir ALT organų pranešimus bei nurodymus Lietuvos laisvės byloje ir juos vieningai paremkime; atremkime ir demaskuokime Lietuvos laisvės priešu, okupantų agentų, skleidžiamus melus žodžiu ir spaudoje bei šmeižtus prieš mūsų patriotinius veikėjus ir organizacijas.

Būdami vieningi, susipratę ir kietai laikydami teisingo kelių kovoje dėl Lietuvos laisvės mes savo tikslą atsieksime.

ALT Valdyba dėkoja visiems už jos darbų rėmimą praėityje, ką parodo Lietuvos laisvės bylos gyvas išlaikymas ir tuo pačiu kreipiasi į patriotinę lietuvių visuomenę bei organizacijas, prašydama su padvigubintu ryžtu ir energija dirbti Lietuvos išlaisvinimui.

ALT Valdyba

* DR. B. RADZIVANAS, Richmond Hill, N.Y., rašo Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybei, kad jis ir jo pažįstamieji pilniau įsijungsią į visą rezoliucijų pravedimo darbą. Jis ir visa eilė jo pažįstamų yra kreipęsi rezoliucijų reikalui į sen. J.K. Javits.

ŠVENTĖ

kuri įvyks š. m. lapkričio mėn. 16 d. BYRD BALLROOM salėje, 4730 W. Madison St., Chicagoje, 7:30 v. vakare.

Vietas prašome iš anksto, ne vėliau lapkričio m. 14 d., rezervuoti pas A. Siliūną, 6839 S. Rockwell, telef. PR 8-0149, po 6 v.v.

Korp! Neo - Lithuania V-ba, Chicago.

Pavykęs koncertas Worcesteri

Tradicinis AL Tautinės Sąjungos Worcesterio skyriaus koncertas - balius š.m. spalio mėn. 26 d. praėjo su dideliu pasisekimu. Programą išpildė artistai -- V. Žukauskas, davęs žiūrovams gyvą, kultūringą ir aktualiomis kupiną humoro valandėlę ir solistas B. Povilavičius (pianinu palydint J. Gaideliui) maloniu ir stipriu balsu gražiai padainavęs vakaro nuotakai pritaikintas dainas -- buvo svečių šiltai sutikti ir gausiomis katutėmis palydėti.

Svečių susirinko pilnutėlė salė. Kaip ir anksčiau ALTS-gos Bostono skyrius buvo atstovaujamas gražaus būrio narių, atvykusių maloniai praleisti vakarą bendraminčių tarpe. Šia proga norėtusi taip pat pabrėžti faktą, kad lietuviški kultūriniai rengimai, tiek Bostone, tiek Worcesteri, ne žiūrint kuri grupė juos berengytų, kitaip galvojančių yra lankomi ir šios rūšies pastangos nuoširdžiai remiamos.

Vakaro metu buvo pravestas dovanų paskirstymas svečiams su daugeliu gražių ir vertingų dovanų. Paskirstymą tvarkė Kieilienė ir Svilas.

Prie pakilios vakaro nuotikos gerai tiko skaniai paruošta vakarienė. Šeimininkėms -- Mikėlienė, Staškienė, Valinskienė, Zenkienė ir Matulevičienė priklauso tikrai užtarnautas, nuoširdus dėkui. Šeimininkėms salėje gražiai padėjo trys vikrios talkininkės: Gorodeckienė, Jakūnaitė ir Matulevičiūtė. Vakaro paruošimiesiems darbams ir vakaro programai vadovavo skyriaus pirmininkas A. Zenkus, remiamas darbščių skyriaus narių. K.J.

Komp. J. Gaidelis ir solistas B. Povilavičius po koncerto Worcesteri.

AUKOS DIRVAI

Ant. Vileniškis, Dorchester 10,00
J. Gedgaudas, E. Moline 5,00
M. Kizis, Windsor 9,26
Z. Obelenis, Cleveland 3,00
J. Ardys, Cherry Hill 3,00
J. Mikonis, Cleveland 10,00
J. Saladzius, E. St. Louis 2,00
Ant. Jurgėla, Brooklyn 10,00
A. Gustaitis, Los Angeles 1,00
P. Dabrila, Cleveland 5,00
M. Laucevičius, Chicago 1,00
P. Bartkus, Cleveland 2,00
A. Galdikas, Brooklyn 10,00
Z. Arlauskas, Rochester 1,00
"Nemuno" Tuntas, Boston 10,00
Anglijos Lietuvių Klubas
Chicagoje 10,00
K. Rožanskas, Chicago 4,00
Juozas X, Cleveland 5,00
Stella Jatulis, Cleveland 1,00
Dr. D. Naikauskas, Windsor 4,00
O. Mironaitė, Chicago 4,00
J. Stimburys, Cleveland 4,00
M. Cibas, Great Neck 1,00

* VENEZUELOJE, ARTĖJANT RINKIMAMS, komunistų teroristinės grupės suaktyvino teroro ir sabotažo veiksmus. Lapkričio 11 d. grupė jų užpuolė ligoninę ir nužudė 3 personalo narius, išsivežė suimtus, nuo žaizdų ten gydomą, vieną savo vadą.

Senatorius Pompeyo Marquez, vadovaujantis komunistų veiklos taktikai, šiuo metu savo veiklą išvystęs pogrindyje, savo atsisaukimu kviečia sabotuoti gruodžio 1 d. rinkimus "herojiniais ir drąsos nevengiančiais mūšiais".

GRAŽI LIETUVIŠKA KALĖDINĖ DOVANA

LIETUVIŠKOS MUZIKOS PLOKŠTELĖ

LIETUVOS KANKLĖS

Keturiolika mėgiamų lietuviškų melodijų: Pas močiutę augau, Supinsiu dainužę, Sveikas Jėzau, Sėjau rūtą, Stoviu aš parimus (Partizanų daina) ir kt.

Kaina (USA): Stereo \$4.95; Hi-Fi \$3.95

Užsiskaitant prašome pinigų siųsti:

Tautinis Kanklių Ansamblys

19700 Renwood Avenue, Euclid, Ohio 44119

Clevelande plokšteles galima įsigyti Dirvoje

VLADAS SAVAITIS

Jo brangiai motinai, liūdesio prislėgtai žmonai ir dukrelėms reiškiamo gilią užuojautą.

Vokietijoje drauge praleidę daug prisiminimų dainos dienų čiurlioniečiai:

Valerija ir Kazys Barauskai
Jadvyga ir Edmundas Čapkevičiai
Stefa ir Vytautas Gedgaudai
Anita ir Vytautas Giedraičiai
Irena ir Henrikas Johansonai
Aldona ir Vincas Juodvalkiai
Aldona ir Antanas Kavaliūnai
Aleksandra ir Julius Kazėnai
Bronė ir Leonas Kazėnai
Marytė ir Kazimieras Marcinkevičiai
Dalia ir Jonas Maurukai
Eleonora ir Vytautas Mazoliauskai
Ona ir Alfonsas Mikulskiai
Antanina ir Pranas Petraičiai
Aldona ir Vytautas Raulinaičiai
Aleksandra ir Liudas Sagiai
Aldona ir Juozas Stempužiai
Elena ir Pranas Stempužiai